

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr 66/2019
Prezydium Polskiej Komisji
Akredytacyjnej
z dnia 28 lutego 2019 r.

Raport Samooceny

OCENA PROGRAMOWA (PROFIL OGÓLNOAKADEMICKI)

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów:

Uniwersytet Gdański w Gdańsku
ul. Jana Bażyńskiego 8
80-390 Gdańsk

Nazwa ocenianego kierunku studiów: **ARCHEOLOGIA**

1. Poziom/y studiów: **pierwszego stopnia (licencjackie),
drugiego stopnia (magisterskie)**
2. Forma/y studiów: **stacjonarne**
3. Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek: **archeologia**

Nazwa dyscypliny wiodącej	Punkty ECTS	
	liczba	%
Archeologia, studia I stopnia, licencjackie		
archeologia	180	100
Archeologia, studia II stopnia, magisterskie		
archeologia	120	100

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów:

Wykaz efektów uczenia się zakładanych dla kierunku archeologia na studiach stacjonarnych I i II stopnia zawarto w: część III Raportu samooceny, Załącznik nr 1, Tabela 5

Skład zespołu przygotowującego raport samooceny

Imię i nazwisko	Tytuł lub stopień naukowy/stanowisko/funkcja pełniona w uczelni
Joanna Pawłowska	mgr; starszy specjalista
Joanna Pyzel	dr hab. prof. uczelni; Zastępca Dyrektora Instytutu Archeologii i Etnologii UG
Marcin Wąs	dr hab. prof. uczelni; Dyrektor Instytutu Archeologii i Etnologii UG

Spis treści

Efekty uczenia się ocenianego kierunku dla każdego poziomu i profilu studiów	2
Skład zespołu przygotowującego raport samooceny	3
Wskazówki ogólne do raportu samooceny	5
Prezentacja uczelni	6
Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim	7
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	7
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	16
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	23
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	28
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	34
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	38
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	39
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	42
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	46
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	47
Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów	
Część III. Załączniki	
Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów.	
Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających.	

Wskazówki ogólne do raportu samooceny

Raport samooceny przygotowywany przez uczelnię jest jednym z podstawowych źródeł informacji wykorzystywanych przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w procesie oceny programowej. Jego głównym celem jest prezentacja koncepcji i programu studiów, uwarunkowań jego realizacji oraz miejsca i roli kształcenia w otoczeniu społecznym i gospodarczym, w odniesieniu **do szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia** określonych w załączniku do Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, a także refleksja nad stopniem spełnienia tych kryteriów.

Istotnymi cechami raportu samooceny jest analityczne i auto-refleksyjne podejście do prezentowanych w nim treści oraz poparcie przedstawianych w raporcie aspektów programu studiów i jego realizacji specyficznymi przykładami stosowanych rozwiązań, ze szczególnym uwzględnieniem wyróżniających je cech oraz dobrych praktyk. Raport powinien być zwięzły. W części I jego objętość nie powinna przekraczać 40 000 znaków.

We wzorze raportu samooceny zawarte zostały wskazówki mówiące o tym, co warto rozważyć i do czego odnieść się w raporcie. Zwrócono w nich uwagę na te elementy, odpowiadające szczegółowym kryteriom oceny programowej i przyjętym standardom jakości, do których odniesienie się umożliwi dokonanie pełnej samooceny, a następnie przeprowadzenie rzetelnej oceny przez zespół oceniający PKA.

Wskazówek tych nie należy traktować jako obowiązkowych dla uczelni przygotowującej raport samooceny. Uczelnia w samoocenie każdego kryterium ma prawo w pełni autonomicznie przedstawiać kluczowe czynniki uwiarygadniające jego spełnienie. Wyłącznym celem wskazówek jest pomoc w zrozumieniu istoty każdego z kryteriów, wskazanie informacji najważniejszych dla procesu oceny oraz zainspirowanie do formułowania pytań, na które warto poszukiwać odpowiedzi w procesie samooceny i opracowywania raportu, a także w celu doskonalenia jakości kształcenia na ocenianym kierunku.

Należy pamiętać, że zgodnie z § 17 ust. 3 statutu PKA z dnia 13 grudnia 2018 r., Uczelnia powinna opublikować raport samooceny na swej stronie internetowej przed wizytacją zespołu oceniającego.

Prezentacja uczelni

Uniwersytet Gdański (UG) to największa uczelnia wyższa na Pomorzu, która rozpoczęła działalność w dniu 1 lipca 1970 roku. Od początku istnienia uczelnia silnie związana jest z Pomorzem i Morzem Bałtyckim, czego wyrazem jest jej dewiza *In mari via tua* oraz stylizowane wyobrażenie statku w godle UG. Praktycznym tego efektem jest między innymi członkostwo w konsorcjum SEA-EU w ramach prestiżowego programu EU European Universities. W 2016 roku UG otrzymał logo HR Excellence in Research przyznawane przez Komisję Europejską. Na uczelni działają także dwie Międzynarodowe Agendy Badawcze w ramach programu finansowanego przez FNP, który zakłada tworzenie w Polsce innowacyjnych centrów doskonałości z udziałem najlepszych naukowców z całego świata.

Na jedenastu wydziałach Uniwersytetu Gdańskiego studiuje obecnie niemal 28 tys. studentów, doktorantów oraz słuchaczy studiów podyplomowych. Kadra naukowa liczy ponad 1,7 tys. pracowników badawczo-dydaktycznych kształcących na ponad 80 kierunkach studiów. W UG funkcjonują liczne koła naukowe i organizacje ogólnouczelniane, a także Uniwersytet Trzeciego Wieku, Uniwersytet Otwarty, a od 2019 roku również Uniwersyteckie Liceum Ogólnokształcące. Uczelnia zapewnia szeroką ofertę działalności naukowej i dydaktycznej. Będąc jednym z najnowocześniejszych ośrodków akademickich w Polsce, UG realizuje swoją misję służąc m.in. rozwojowi regionu pomorskiego.

Kształcenie na kierunku *Archeologia* prowadzone jest w UG od 2004 roku, kiedy to w Instytucie Historii ówczesnego Wydziału Filologiczno-Historycznego stworzono Zakład Archeologii. W 2008 roku Wydział Filologiczno-Historyczny podzielono na dwie odrębne jednostki, wyodrębniając Wydział Historyczny (na mocy *Uchwały Senatu UG nr 67/07 z dnia 25 października 2007 roku*), który w dniu 1 października 2008 roku rozpoczął formalną działalność jako jedenasty wydział UG. Od tego czasu w ramach nowego wydziału (WH) zaczął funkcjonować Instytut Archeologii, kształcący studentów kierunku *Archeologia*. Od 2012 roku w IA rozpoczęto także kształcenie na kierunku *Etnologia*, zmieniając dotychczasową nazwę na Instytut Archeologii i Etnologii.

Wydział Historyczny dwukrotnie uzyskał kategorię „A” (za lata 2008-2012 i 2013-2016). Strukturę organizacyjną Wydziału tworzą trzy Instytuty: Historii, Archeologii i Etnologii oraz Historii Sztuki, w których łącznie zatrudnionych jest 81 nauczycieli akademickich. Na WH w systemie bolońskim kształci się około 1200 studentów na siedmiu kierunkach, w tym na kierunku *Archeologia*. WH posiada uprawnienia do nadawania stopnia doktora w dyscyplinach: *Historia, Historia sztuki i Archeologia*, jak również stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie *Historia*.

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

1.1. powiązanie koncepcji kształcenia z misją i głównymi celami strategicznymi uczelni (przy uwzględnieniu każdego z ocenianych poziomów studiów), oczekiwań formułowanych wobec kandydatów, oferowanych specjalności/specjalizacji

Kształcenie na kierunku *Archeologia* jest zgodne w swych założeniach zarówno z aktualną misją i strategią Uniwersytetu Gdańskiego zawartą w dokumencie *Strategia Uniwersytetu Gdańskiego na lata 2020-2025* (przyjęta *Uchwałą Senatu UG nr 155/19 z dnia 28 listopada 2019 r.*), jak i *Strategią Rozwoju UG do roku 2020* (*Uchwała Senatu UG nr 25S/10 z dnia 25 lutego 2010 r. ze zm.*), a także z §4 pkt 3 *Statutu UG* (z dnia 8 czerwca 2006 r. ze zm.). Ogólną misją Uniwersytetu Gdańskiego jest realizacja kształcenia na najwyższym poziomie, zgodnie ze światowymi trendami, prowadzenie działalności naukowej o najwyższej jakości opartej o nowe prądy i osiągnięcia nauki oraz ich wykorzystanie w dydaktyce. Podkreśla się przy tym troskę o wysoki poziom kwalifikacji absolwentów i ich dobre przygotowanie do kariery zawodowej.

Koncepcja kształcenia na kierunku *Archeologia* w Instytucie Archeologii i Etnologii UG jest również wyrazem *Strategii Wydziału Historycznego UG na lata 2016-2020* (przyjęta *Uchwałą Rady Wydziału Historycznego dnia 23 października 2016 r.*). W strategii tej obok celów nadrzędnych, jakimi jest dążenie do osiągnięcia najwyższego poziomu kształcenia akademickiego i rozwój kadry naukowo-dydaktycznej, za szczególnie istotne uznano zwiększenie i modernizację zaplecza materialnego Wydziału Historycznego oraz umocnienie więzi WH z otoczeniem społecznym i gospodarczym Pomorza. Koresponduje to z dewizą Uczelni *in mari via tua* („w morzu droga twoja”), podkreślającą silny związek UG z regionem Morza Bałtyckiego i Pomorzem. Także wybrane treści programowe na kierunku *Archeologia* odnoszą się do powyższej dewizy poprzez tematykę wybranych przedmiotów związanych z prahistorią oraz historią regionu pomorskiego i miasta Gdańska.

Konstrukcja programu studiów archeologicznych, uwzględniając specyfikę dyscypliny *Archeologia* we wszystkich jej specjalnościach, ukierunkowana jest na realizację przyjętych celów kształcenia i uzyskanie pozytywnych efektów uczenia się. Podstawowym założeniem jest wyposażenie studenta w bazującą na najnowszym osiągnięciach specjalistyczną wiedzę teoretyczną i praktyczną z zakresu archeologii, ochrony i zarządzania dziedzictwem archeologicznym oraz wiedzę ogólnohumanistyczną. Pragniemy podążać za najnowszymi trendami, stosując nowoczesne metody dydaktyczne oraz elastycznie dostosowując program kształcenia w odpowiedzi na zmieniające się realia na rynku pracy. W obliczu wyzwań stawianych przez współczesny rynek pracy, istotnym celem nauczania jest wykształcenie w studentach tzw. kompetencji miękkich niezbędnych w dynamicznie zmieniającym się życiu zawodowym. Stąd ważnym elementem w programie kształcenia są ćwiczenia i praktyka terenowa, muzealnicza oraz konserwatorska.

W takim ujęciu studia archeologiczne w UG to kierunek nowoczesny i perspektywiczny, cieszący się zainteresowaniem kandydatów. Obecnie kształcimy studentów na studiach stacjonarnych I i II stopnia oraz na wygaszanych studiach doktoranckich, a od bieżącego roku w Szkole Doktorskiej. Studia I stopnia (SSL) wybierane są zarówno jako pierwszy kierunek, jak i drugi – uzupełniający (po studiach lub w ich trakcie z zakresu historii, etnologii czy kierunków filologicznych). Studia II stopnia (SSM) wybierane są nie tylko przez absolwentów SSL z zakresu archeologii, ale również SSL z zakresu etnologii, prawa, filologii angielskiej i romańskiej oraz innych. Na SSL kandydaci przyjmowani są na podstawie konkursu świadectw dojrzałości. Z pominięciem postępowania kwalifikacyjnego przyjęci zostają zwycięzcy lub laureaci olimpiad krajowych. Natomiast o przyjęciu na SSM ubiegać się mogą absolwenci wszystkich kierunków studiów wyższych. O przyjęciu decyduje konkurs ocen na dyplomie (patrz: pkt. 3.1. Raportu samooceny).

Program studiów I stopnia w zakresie archeologii ma zaopatrzyć studenta w wiedzę z zakresu przedmiotów podstawowych i kierunkowych objętych programem nauczania, metodyki badań terenowych, umiejętności i wiedzy źródłoznawczej, rekonstrukcji/konstrukcji obrazu przeszłości oraz znajomości nurtów teoretycznych w nowoczesnej archeologii. Wiedza i umiejętności zdobyte na studiach I stopnia są rozszerzane na studiach II stopnia. Oferują one ogólne wykształcenie humanistyczne oraz pogłębioną, uporządkowaną i zróżnicowaną wiedzę archeologiczną w zakresie teorii, metod i praktyki archeologicznej w oparciu o uczestnictwo w zajęciach z zakresu archeologii pradziejowej, śródziemnomorskiej oraz czasów historycznych, jak również przyswajając nowe umiejętności i kompetencje.

1.2. związek kształcenia z prowadzoną w uczelni działalnością naukową, w tym do głównych kierunków działalności naukowej prowadzonej w uczelni w dyscyplinie, do której kierunku jest przyporządkowany oraz najważniejszych osiągnięć naukowych uczelni w tym zakresie z ostatnich 5 lat będących wynikiem tej działalności (kategoria naukowa, prestiżowe publikacje, granty, nagrody, awanse naukowe), a także sposobów wykorzystania wyników działalności naukowej w opracowaniu i doskonaleniu programu studiów, jak również w procesie jego realizacji, ze szczególnym uwzględnieniem możliwości zdobywania przez studentów kompetencji badawczych i udziału w badaniach

Oferta dydaktyczna na kierunku *Archeologia* jest od początku swojego istnienia ściśle powiązana z prowadzoną przez jej pracowników działalnością naukową. Pracownicy naukowo-dydaktyczni Instytutu Archeologii i Etnologii UG, poprzez prowadzone przez siebie badania naukowe, przyczyniają się do rozwijania wiedzy o zasięgu regionalnym i europejskim. Potwierdzeniem wysokiej pozycji naukowej nauczycieli akademickich zatrudnionych w IAiE jest uzyskanie kategorii „A” przez Wydział Historyczny UG w parametryzacji w 2017 roku za lata 2013-2016 (podobnie jak w poprzedniej parametryzacji przeprowadzonej w 2013 roku za lata 2008-2012). Kształcenie na studiach I i II stopnia na kierunku *Archeologia* opiera się zatem w dużej mierze na wykorzystaniu potencjału naukowego badań prowadzonych przez pracowników IAiE. Zajęcia kursowe prowadzone są przez kadrę akademicką specjalizującą się w wybranym obszarze badań i realizującą tematy zajęć związane z własnymi zainteresowaniami, zwłaszcza wykłady monograficzne i seminaria dyplomowe na II stopniu studiów. Na zajęciach dydaktycznych, głównie ze źródłoznawstwa, studenci mogą zapoznać się z materiałami źródłowymi pozyskanymi w wyniku prowadzonych przez pracowników własnych badań wykopaliskowych. Dobór opiekunów prac licencjackich i magisterskich odbywa się w taki sposób, aby zakres tematyczny prac pokrywał się ze specjalizacją i zainteresowaniami badawczymi promotora. Generalnie zainteresowania badawcze pracowników tworzą ich profil jako nauczycieli akademickich o określonej specjalności.

W związku z postępującym rozwojem dyscypliny, przyrastającą ilością znaczących odkryć archeologicznych oraz nowych źródeł, konieczna jest ciągła aktualizacja treści programów dydaktycznych na kierunku *Archeologia*, jak i zapoznanie studentów z nowymi informacjami dostępnymi w krajowych i zagranicznych publikacjach naukowych.

Archeologia jako kierunek interdyscyplinarny wymaga także zaangażowania specjalistów z innych dyscyplin nauki, takich jak: antropologia kulturowa, nauki o kulturze i religii, historia czy biologia i geografia. Pozwala to naszym studentom zrozumieć związek pomiędzy różnymi dziedzinami nauki w procesie budowania wiedzy o przeszłości człowieka, kultury i cywilizacji.

Wysokie kompetencje badawcze i znaczące osiągnięcia naukowe pracowników IAiE potwierdzają liczne publikacje w uznanych periodykach o zasięgu krajowym i międzynarodowym oraz książkowe opracowania monograficzne, jak również realizacja własnych projektów grantowych oraz udział w projektach prowadzonych w innych jednostkach naukowych. W ciągu ostatnich 5 lat pracownicy IAiE UG realizowali następujące projekty badawcze:

lp.	Nazwa projektu/grantu	Kierownik	Czas trwania	Kwota finansowania
1.	<i>Neolityczny rondel w Nowym Objezierzu. Społeczne i kosmologiczne aspekty zmian kulturowych na przełomie 6 i 5 tysiąclecia przed Chr.</i> NCN (OPUS 14) nr 2017/27/B/HS3/02925	dr hab. prof. UG Lech Czerniak	2018-2021	1 319 500 PLN
2.	<i>Mikroregion Skarpy Dobużańskiej jako część fizjograficznego i bio-kulturowego pogranicza między strefą bałtycką i pontyjską (od VI do II tysiąclecia przed Chrystusem).</i> NCN nr 2015/18/E/HS3/00754	dr Tomasz Chmielewski	2016-2019	1 594 180 PLN
3.	<i>Brzyno, stanowisko 12. Cmentarzysko z okresów młodszego przedrzymskiego, rzymskiego i wędrówek ludów na Wysoczyźnie Żarnowieckiej.</i> NCN nr 2015/18/E/HS3/00031	dr Anna Strobin	2016-2019	279 930 PLN
4.	<i>Wojna i wojskowość w mitologii starożytnej Grecji</i> NCN (SONATA-2) nr 2018/28/C/HS3/00418	dr Cezary Kucewicz (etat naukowy)	2018-2021	548 047 PLN
5.	<i>Publikacja. Domy i ich mieszkańcy w świetle badań archeologiczno-architektonicznych przy ulicy Świętojańskiej 6-7 w Gdańsku</i> MKiDN, Priorytet. Ochrona Zabytków Archeologicznych	dr Joanna Dąbal	2018-2019	31 400 PLN
6.	<i>Publikacja. Osadnictwo neolityczne w Ludwinowie st. 7, gm. Włocławek</i> MKiDN, Priorytet. Ochrona Zabytków Archeologicznych	dr Joanna Pyzel	2018-2019	62 500 PLN

Ponadto wykonawcami w kilku innych grantach byli: dr A. Koperkiewicz, dr hab. prof. UG H. Machajewski, dr K. Niedziółka, dr A. Strobin, dr hab. prof. UG M. Wąs.

Wybrane publikacje naukowe pracowników Instytutu Archeologii i Etnologii z ostatnich 5 lat:

2016

Strobin A. Pomorze in the final centuries BC, w: A. Rzeszotarska-Nowakiewicz (red.) *The past societies: Polish lands from the first evidence of human presence to the Early Middle Ages, 4, 500 BC - 500 AD*, Warszawa 2016, 111-131

Czerniak L., A. Marciniak, Ch. Bronk Ramsey, E. Dunbar, T. Goslar, A. Barclay, A. Bayliss & A. Whittle. House time: Neolithic settlement development at Racot during the 5th millennium cal B.C. in the Polish lowlands, *Journal of Field Archaeology*, 41 (5): 618-640

Jędraszek S. *Wojownicze bóstwo Bes w okresie hellenistycznym i rzymskim: studium obrazu i historii*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

Machajewski H. *Cmentarzysko ludności kultury przeworskiej w Ruszkowie Pierwszym, stan. 27, pow. kolskim, woj. wielkopolskie*, Gdańsk - Zielona Góra, Wydawnictwo UG (współautor: Bartłomiej Rogalski)

2017

Nicholas Sekunda, *Cretan Arrowheads struck with a BE monogram*, [w] red. Elizabeth Minchin, Heather Jackson, *Text and the Material World. Essays in Honour of Graeme Clarke*, Uppsala, str. 81-90

Czerniak L., J. Pyzel Late Neolithic Pottery at Çatalhöyük East, In: Cruells, W., I. Mateiciucová, O. Nieuwenhuys (eds.). *Painting Pots, Painting People. Late Neolithic ceramics in ancient Mesopotamia*, Oxbow Books: 93-106.

Pyzel J., Was M. *Jurassic-Cracow Flint in the Linear Pottery Culture in Kuyavia, Chełmno Land and the Lower Vistula Region*, [w:] D.H. Werra, M. Woźny (eds.) *Between History and Archaeology. Papers in honour of Jacek Lech*, Archaeopress, Oxford, s.181-194

Chmielewski T. (współautorstwo z A. Sady, T. Goslarem, M. Furmankiem, J. Jouchelką) Separating the wheat from the chaff... Dating of charred plant remains extracted from daub (with reference to the 14C chronology of the epi-Lengel Culture in the Upper Silesia), *Radiocarbon* 59, nr 1, s. 251-268

Dąbal J., Angielskie fajanse dekorowane motywem wierzby (Willow pattern) w świetle badań archeologicznych w Gdańsku, *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej* 65 (3), s. 309-318

Niedziółka K. Hill-forts from the late bronze age. And the early iron age in Pomerania: An overlooked problem, *Archaeologia Baltica* 24, s. 43-58

2018

Koperkiewicz A. (wraz z Biermann Felix, Herrmann Christofer), Alt-Wartenburg im Kontext der spätmittelalterlichen Stadtgründungen im Ermland, w: *Kulturelle Vernetzung in Europa: das Magdeburger Recht und seine Städte: wissenschaftlicher Begleitband zur Ausstellung "Faszination Stadt" / Köster Gabriele, Link Christina, Lück Heiner (red.), 2018, Sandstein Verlag, ss. 403-421*

Pyzel, J., 2018, *Kultury pamięci, kultury zapomnienia. Osady pierwszych rolników w percepcji młodszych ugrupowań naddunajskich. Studium wybranych przypadków*, Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego.

Dąbal J. *Domy i ich mieszkańcy w świetle badań archeologiczno-architektonicznych przy ulicy Świętojańskiej 6-7 w Gdańsku*, 2018, Uniwersytet Gdański, Muzeum Gdańska

Niedziółka K. Eastern Pomerania: from cloistered periphery to initial zone of new cultural values. [w:] M. Trefný (red.), *The Early Iron Age in Central Europe*, Hradec Králové, s. 88-105.

Wąs M. *Późny paleolit i mezolit w północnej części Pomorza Gdańskiego*, Łódź,

2019

Paszke M. Z, *Date Palm and Date Palm Inflorescences in the Late Uruk Period (c. 3300 B.C.): Botany and Archaic Script*, IRAQ 81, s. 221-239

Chmielewski T. In search of use patterns of archaeological features on multi-cultural sites. A micro-archaeological case study of ditch infill formation at an Eneolithic enclosure in Mikulin (Eastern Poland), *Archaeological and Anthropological Science* (1866-9557), 11, t. 5, s. 1739-1756 (współautorstwo z M. Krupskim, M. Furmankiem, A. Zakościelną)

Koperkiewicz A. Alt-Wartenburg. Gründung und Untergang einer Lokationsstadt in der "Großen Wildnis", w: *Faszination Stadt: die Urbanisierung Europas im Mittelalter und das Magdeburger Recht / Köster Gabriele, Link Christina (red.), Magdeburger Museumsschriften, nr 17, Sandstein Verlag, ss. 274-284 (wraz z Biermann Felix, Herrmann Christofer);*

Machajewski H., Settlements, (red.) A. Bursche, J. Hines, A. Zapolska, *The Migration Period between the Oder and the Vistula*, Leiden/Boston: Brill, s. 299-332.

Machajewski H (współautor Jan Schuster). Cemeteries and Burials, (red.) A. Bursche, J. Hins, A. Zapolska, *The Migration Period between the Oder and the Vistula*, Leiden/Boston: Brill, s. 333 – 369

Pyzel J. (red.), *Ludwinowo, stanowisko 7. Osada neolityczna na Kujawach/Ludwinowo, site 7. Neolithic Settlement in Kuyavia*. Pękowo-Gdańsk: Profil-Archeo, Wydawnictwo UG

Pyzel, J. (wraz z: Mueller-Bieniek, A.; Bogucki, P.; Kapcia, M.; Moskal-del Hoyo, M.; Nalepka, D.), The role of *Chenopodium* in the subsistence economy of pioneer agriculturalists on the northern frontier of the Linear Pottery culture in Kuyavia, central Poland, *Journal of Archaeological Science* 111

Niedziółka, K. (wraz z: Lamentowicz, M., Kołaczek, P., Mauquoy, D., Kittel, P., Łokas, E., Słowiński, M., Jassey, V.E.J. Niedziółka, K., Kajukała-Drygalska, K., Marcisz, K.), Always on the tipping point - A search for signals of past societies and related peatland ecosystem critical transitions during the last 6500 years in N Poland, *Quaternary Science Reviews* 225, s. 1-21

Strobin A., Bronze Tripartite Belt Hooks from Pomerania as Proof of Cultural Connections in the Late Pre-Roman and Roman Period, *Wiadomości Archeologiczne* LXX, 3-42.

2020

Sekunda N. (red. z R. Kulesza), *Studies on Ancient Sparta*, Wydawnictwo UG

Jędraszek S., *The use of Ptolemaic terracottas in domestic religious practices and personal piety of Egyptian soldiers*, [in:] Myśliwiec, K., Ryś, A. (eds.), *Crossing Time and Space. To Commemorate Hanna Szymańska*, Instytut Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych Polskiej Akademii Nauk, Harrassowitz Verlag, Warsaw – Wiesbaden

Machajewski H., *Osada w Dębczynie, powiat białogardzki, stanowisko 6. Studia nad przemianami kulturowo – osadniczymi na Pomorzu Zachodnim i Przednim u schyłku starożytności*, Wydawnictwo UG

Pyzel, J. (Mueller-Bieniek, A.; Moskal del-Hoyo, M.), The first farmers on the Vistula River in the Polish Lowlands. In: K. J. Gron, P. Rowley-Conwy, L. Sorrensen (eds), *Farmers at the Frontier: A Pan European Perspective in Neolithisation*, Oxford: Oxbow, 247–261.

Świętosławski W. The Mongol Invasions of Poland in the Thirteenth Century. The Current State of Knowledge and Perspectives for Future Research [in:] Alexander V. Maiorov and R. Hautala (ed.) *Mongols and Central-Eastern Europe: Political, Economic, and Cultural Relations*, Routledge

C. Kucwicz, *The Treatment of the War Dead in Archaic Athens: An Ancestral Custom*, Bloomsbury Academic, Londyn.

Wąs M. *Middle Palaeolithic flint materials from the centre of Central Poland. Case study of the site Polesie 1, Łyszkowice commune, Łódź voivodship.*, *Sprawozdania Archeologiczne* 71 (2)

Stypendia uzyskane przez pracowników Instytutu Archeologii i Etnologii:

dr Cezary Kucwicz (pracownik naukowy) Junior Research Fellow w Wolfson College na Uniwersytecie w Cambridge (Wielka Brytania) w 2019 r. Główny organizator cotygodniowej serii wykładów “Wolfson (Ancient) Warfare Wednesdays”. Więcej informacji: <https://www.wolfson.cam.ac.uk/about-wolfson/events/wolfson-ancient-warfare-wednesdays>

mgr Karolina Czonstke (pracownik naukowy) - Stypendysta Fundacji Identitas, 2017 („Wczesnośredniowieczna biżuteria słowiańska jako pretekst do rozważań nad kontaktami interregionalnymi w basenie Morza Bałtyckiego”)

Nagrody uzyskane przez pracowników Instytutu Archeologii i Etnologii:

1. Nagrody ministerialne:
dr hab. prof. UG. Henryk Machajewski - Złota Odznaka „Za opiekę nad zabytkami” nadana przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w 2017 r.
2. Nagrody jednostek samorządowych:
dr hab. prof. UG. Henryk Machajewski - Odznaka „Zasłużony dla Gminy Wieleń” w 2018 r.
3. Nagrody Rektora UG za osiągnięcia naukowe:
dr hab. prof. UG. Henryk Machajewski – nagroda indywidualna II stop. w 2017 r.
dr Marcin Paszke – nagroda indywidualna III stop. w 2015 r.
dr hab. prof. UG Sławomir Jędraszek – nagroda zespołowa III stop. w 2015 r.
dr hab. prof. UG Sławomir Jędraszek – nagroda indywidualna II stop. w 2017 r.
dr Joanna Dąbal – nagroda indywidualna III stop. w 2018 r.
dr hab. prof. UG Joanna Pyzel – nagroda indywidualna III stop. w 2019 r.

W ciągu ostatnich 5 lat awansowało 6 pracowników naukowo-dydaktycznych Instytutu Archeologii i Etnologii:

Otrzymanie przez dr hab. prof. UG Nicholasa Sekundę tytułu naukowego profesora nauk humanistycznych – postanowienie Prezydenta RP z dnia 30.12.2015 r.

Nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego Sławomirowi Jędraszce - *Uchwała Rady Wydziału Nauk Historycznych UMK w Toruniu nr 59-2017/2018 z dnia 20.02.2018 r.*

Nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego Joannie Pyzel - *Uchwała Rady Wydziału Historycznego UAM w Poznaniu nr 11/2019 z dnia 19.02.2019 r.*

Nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego Marcinowi Wąsowi – *Uchwała Rady Dyscypliny Archeologia UMK w Toruniu nr 3-2019/2020 z dnia 21.01.2020 r.*

Zatrudnienie na stanowisku profesora zwyczajnego prof. dr hab. Nicholasa Sekundę - *Uchwała Senatu UG z dnia 23.06.2016 r.*

Zatrudnienie na stanowisku profesora Uniwersytetu Gdańskiego dr. hab. Henryka Machajewskiego – *Uchwała Senatu UG z dnia 29.01.2015 r.*

Zatrudnienie na stanowisku profesora Uniwersytetu Gdańskiego dr. hab. Waldemara Ossowskiego – *Uchwała Senatu UG z dnia 29.01.2015 r.*

Zatrudnienie na stanowisku profesora Uniwersytetu Gdańskiego dr. hab. Sławomira Jędraszki - *Uchwała Senatu UG z dnia 26.09.2019 r.*

Zatrudnienie na stanowisku profesora Uniwersytetu Gdańskiego dr. hab. Joanny Pyzel – *Uchwała Senatu UG z dnia 31.10.2019 r.*

Zatrudnienie na stanowisku profesora Uniwersytetu Gdańskiego dr. hab. Marcina Wąsa - *Uchwała Senatu UG z dnia 28.05.2020 r.*

W IAiE dużą wagę przykładają się do udziału studentów i doktorantów w badaniach naukowych. Uczestniczą oni w pracach wykopaliskowych w kraju i za granicą, najczęściej pod bezpośrednią opieką pracowników IAiE. Studenci biorą także udział w realizacji projektów badawczych jako członkowie zespołów lub ekspedycji, a także wolontariusze. Przykładem z ostatnich lat jest aktywność studentów w trakcie prac wykopaliskowych w Macedonii (pod opieką prof. N. Sekundy), w Rumunii (pod opieką dr. T. Chmielewskiego), podczas eksploracji neolitycznego rondella w Nowym Objezierzu (pod opieką

dr. hab. prof. UG L. Czerniaka), w badaniach średniowiecznej osady w Barczewku oraz badaniach zamku w Lidzbarku Warmińskim (pod opieką dr. A. Koperkiewicza), przy badaniu cmentarzyska z okresu przedrzymskiego i wpływów rzymskich w Brzynie na Pobrzeżu Kaszubskim (pod opieką dr A. Strobin), na terenie Śródmieścia w Gdańsku oraz w Twierdzy Wisłoujście (pod opieką dr J. Dąbal).

Wyrazem nabywania przez studentów *Archeologii* UG kompetencji i umiejętności z zakresu warsztatu pracy naukowo-badawczej są publikowane, w wydawanym od 2007 roku przez IAiE czasopiśmie *Gdańskie Studia Archeologiczne*, własne prace naukowe doktorantów i studentów archeologii UG. W dotychczas zredagowanych ośmiu numerach rocznika znajdują się publikacje zrealizowane głównie na podstawie wyróżniających się prac magisterskich oraz artykuły pracowników IAiE, których współautorami są studenci i doktoranci.

1.3.zgodność koncepcji kształcenia z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego oraz rynku pracy, rola i znaczenie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie opracowania koncepcji kształcenia i jej doskonalenia

Realizowana w UG koncepcja kształcenia na kierunku *Archeologia* uwzględnia potrzebę kształcenia specjalistów w zakresie archeologii (w różnych jej obszarach chronologicznych i tematycznych), ochrony materialnego dziedzictwa kulturowego i konserwacji zabytków archeologicznych, przygotowanych do wejścia na rynek pracy, nie tylko w skali regionu, ale także na poziomie ogólnokrajowym. Uzyskane przygotowanie pozwala także na podjęcie pracy w zawodzie archeologa poza granicami kraju. Realizowany program studiów jest konsultowany z interesariuszami zewnętrznymi (przedstawiciele muzeów, firm prowadzących archeologiczną działalność usługową), jak i interesariuszami wewnętrznymi (studentami oraz pracownikami IAiE). W Radzie Programowej Archeologii zasiada przedstawiciel otoczenia społeczno-gospodarczego (w obecnej kadencji 2020-2024 jest to pracownik Muzeum Archeologicznego w Gdańsku).

Współpraca z interesariuszami zewnętrznymi pozwala na stałe monitorowanie potrzeb rynku pracy, co do umiejętności i kompetencji absolwentów kierunku pożądanymi przez pracodawców. Istnieje zapotrzebowanie na wykształconych archeologów zaznajomionych nie tylko z praktyczną stroną badań nad przeszłością i mających doświadczenie w realizacji badań archeologicznych, ale również specjalistów posiadających wiedzę w zakresie ochrony materialnego dziedzictwa kulturowego. Stąd też zachodzące w muzeach, urzędach i instytucjach ochrony zabytków zmiany o charakterze legislacyjnym, są również identyfikowane przez nas jako przesłanka na temat oczekiwań interesariuszy zewnętrznych (wyrazem tego jest np. przedmiot *Ochrona dziedzictwa* oraz praktyka muzealno-konserwatorska).

Szczególnie cenione na współczesnym archeologicznym rynku pracy jest doświadczenie w zakresie tzw. „*public archaeology*”. Studenci nabywają te kompetencje poprzez uczestnictwo jako wolontariusze m.in. w przedsięwzięciach popularyzujących archeologię realizowanych przez podmioty będące partnerami zewnętrznymi IAiE, jak np. Muzeum Archeologiczne w Gdańsku („Weekendy z archeologią”, imprezy w Skansenie Archeologicznym „Grodzisko” w Sopocie) czy archeologiczne firmy usługowe (np. podczas „Dni Otwartych” dla społeczeństwa Trójmiasta w trakcie wykopalisk miejskich).

Dążąc do sformalizowania kontaktów IAiE z instytucjami o profilu archeologicznym w Gdańsku, podpisane zostały umowy partnerskie pomiędzy Uniwersytetem Gdańskim a Muzeum Archeologicznym w Gdańsku, Muzeum Gdańska (wcześniej: Muzeum Historycznym Miasta Gdańska) oraz przedstawicielami sektora prywatnego (m.in. „Pracownią Archeologiczno-Konserwatorską - Maria Karolina Kocińska”, firmą „Signum - Aleksander Kwapiński”, firmą „Pro-Archeo”). Jednym z celów tych umów jest opiniowanie programu dydaktycznego kierunku *Archeologia*. We współpracy z interesariuszami zewnętrznymi (potencjalnymi pracodawcami absolwentów kierunku) omawiany jest program kształcenia pod kątem jego przydatności do przyszłej pracy zawodowej absolwentów. Wszyscy interesariusze zewnętrzni sformułowali i przysłali do IAiE swe opinie i sugestie. Ogólnie stwierdzić należy, iż bardzo pozytywnie ocenili oni obecny program dydaktyczny.

Ponadto przy tworzeniu i doskonaleniu koncepcji kształcenia oraz treści programowych bierze się pod uwagę oczekiwania wewnętrznych interesariuszy Instytutu, w tym: regulacje wprowadzane przez

administrację uczelnianą i wydziałową, oczekiwania studentów i doktorantów dotyczące formy zajęć i treści programowych. W ostatnich latach studenci postulują większy nacisk na nauczanie w zakresie nowych technik informatycznych i narzędzi cyfrowych wykorzystywanych w archeologii. W związku z tym Rada Programowa Archeologii w drodze konsultacji z przedstawicielami studentów i interesariuszy zewnętrznych zmodyfikowała w 2019 roku program studiów, wprowadzając zwiększoną ilość godzin zajęć poświęconych na nauczanie technik informatycznych i narzędzi cyfrowych w archeologii, a zwłaszcza w studiach obejmujących analizy przestrzenne z wykorzystaniem oprogramowania ze środowiska geograficznych systemów informacyjnych (GIS). Zakupiono ze środków WH adekwatne oprogramowanie komputerowe do wykorzystania w procesie dydaktycznym.

Starając się sprostać oczekiwaniom studentów i interesariuszy zewnętrznych, wprowadziliśmy nowy element do treści programowych w postaci zajęć z *Podstaw przedsiębiorczości*.

Planowane jest również pozyskanie interesariuszy zewnętrznych z instytucji spoza Trójmiasta, szczególnie z rejonów, z których w większej liczbie zgłaszają się kandydaci na studia archeologiczne w UG (Pomorze, Warmia i Mazury).

1.4. sylwetka absolwenta, przewidywane miejsca zatrudnienia absolwentów

Absolwenci I stopnia studiów kierunku *Archeologia* posiadają gruntowną wiedzę z przedmiotów kształcenia ogólnego, podstawowego i kierunkowego objętych programem nauczania. Posiadają podstawową wiedzę w zakresach: archeologii poszczególnych epok i okresów wraz z adekwatną wiedzą źródłoznawczą, rekonstrukcji/konstrukcji obrazu przeszłości oraz metodyki badań terenowych oraz technik dokumentacyjnych. Znają główne pojęcia i terminologię stosowaną w archeologii. Wraz z opanowaniem podstawowych zabiegów konserwacji zabytków i zasad muzealnego opracowania, nabyte umiejętności umożliwiają absolwentom wykonywanie prac technicznych w trakcie badań wykopaliskowych i prac laboratoryjno-inwentaryzacyjnych w placówkach gromadzących zbiory zabytków archeologicznych. Potrafią opracować tekst naukowy oraz porozumiewać się i posługiwać słownictwem specjalistycznym z zakresu archeologii w języku angielskim.

Absolwent studiów II stopnia posiada uporządkowaną, zróżnicowaną i zaawansowaną wiedzę archeologiczną w zakresie teorii, metod i praktyki archeologicznej. Ma pogłębioną wiedzę z zakresu archeologii pradziejowej, średniowiecza i nowożytności oraz śródziemnomorskiej. Rozumie powiązania studiowanego kierunku z innymi dziedzinami nauki, dzięki czemu ma przygotowanie do uczestniczenia w badaniach interdyscyplinarnych na styku archeologii i dziedzin pokrewnych. Zna zasady organizowania i funkcjonowania zespołów badawczych w zakresie umożliwiającym wykonywanie zawodu archeologa, zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi ochrony dziedzictwa archeologicznego oraz zasadami etyki zawodowej. Potrafi samodzielnie napisać pracę o charakterze naukowym z zakresu archeologii. Jest gotowy do podnoszenia kompetencji zawodowych i osobistych. Jest przygotowany do samodoskonalenia, w tym do podjęcia nauki w Szkole Doktorskiej. Posiada również adekwatne do wiedzy umiejętności i kompetencje społeczne, umożliwiające podejmowanie zatrudnienia bezpośrednio po studiach lub kontynuowanie edukacji na poziomie studiów doktoranckich.

Studia archeologiczne uczą szeregu kompetencji, które niezbędne są do radzenia sobie we współczesnym świecie, a zwłaszcza w wielu aspektach życia społecznego i gospodarczego. Absolwent studiów kierunku *Archeologia* wyposażony jest w umiejętności samodzielne i krytyczne myślenia, prowadzenia dyskusji, analizowania i rozwiązywania problemów, a także planowania pracy indywidualnej i w zespole.

Absolwenci kierunku *Archeologia* są przygotowani do pracy w muzeach archeologicznych, bądź okręgowych lub regionalnych muzeach z działami archeologicznymi. Potencjalnym miejscem zatrudnienia mogą być także urzędy administracji publicznej, a zwłaszcza urzędy konserwatorskie. Osobnym obszarem realizowania się w pracy zawodowej absolwenta *Archeologii* może być sektor prywatny, a zwłaszcza usługowe firmy archeologiczne. Ponadto po ukończonych studiach magisterskich można ubiegać się o zatrudnienie w jednostkach naukowo-badawczych, uczestniczyć w projektach i grantach. Część naszych absolwentów nie znajduje lub nie poszukuje zatrudnienia w

archeologii, jednak dzięki zdobyciu w trakcie studiów szeregu tzw. miękkich kompetencji znajduje zatrudnienie poza zawodem w szeroko rozumianych instytucjach kultury czy edukacji.

1.5. cechy wyróżniające koncepcję kształcenia oraz wykorzystane wzorce krajowe lub międzynarodowe

Koncepcja kształcenia realizowana na kierunku *Archeologia* jest wynikiem postępującego rozwoju własnego IAiE w zakresie archeologii. Jest też wypadkową indywidualnych zainteresowań badawczych i specjalności pracowników tworzących kadre akademicką na naszym kierunku. W ogólnym założeniu trzonem programu studiów są zajęcia stanowiące kanon kształcenia przyszłych archeologów (np. *Wstęp do archeologii, Archeologia powszechna, cz. I-VI, Metodyka badań terenowych*) oraz zajęcia ogólnohumanistyczne, a także zajęcia specjalistyczne rozwijające kompetencje naukowe i zawodowe studentów. Pozostając w stałym kontakcie z innymi instytucjami archeologii akademickiej w kraju, dzielimy się doświadczeniami i obserwacjami, przy czym za niezwykle istotne uważamy też kontakty z badaczami z ośrodków zagranicznych (por. pkt. 7.4, 7.5)

Ważnym elementem kształcenia w IAiE są zajęcia wyróżniające się w programie studiów. Należą do nich:

- szeroko pojmowana archeologia wojskowości i bronzoznawstwo z zakresu archeologii antycznej Grecji oraz średniowiecza (z obszarów Królestwa Polskiego, Państwa Krzyżackiego, tzw. Wielkiego Stepu);
- zajęcia akcentujące związki archeologii ze środowiskiem (np. *Paleoekologia z elementami archeobotaniki; Praktyczne zajęcia z paleoekologii*);
- zajęcia akcentujące związki archeologii z regionem (np. *Archeologia nowożytnego Gdańska; Archeologia łodzi i statków*) - z istotnym udziałem praktyk wykopaliskowych realizowanych lokalnie;
- zajęcia związane z konserwatorstwem zabytków archeologicznych i muzealnictwem systematycznie rozszerzane;
- zajęcia związane z wykorzystaniem technik komputerowych w archeologii.
- zajęcia edukacyjne w oparciu o lokalne zasoby źródłowe (zwłaszcza z Muzeum Archeologicznego w Gdańsku, Muzeum Gdańska oraz zbiorów własnych IAiE), jak i potencjału badawczego terenów Pomorza. Zajęcia praktyczne z archeologii prowadzone są z włączeniem okresu współczesności - nie jest to propozycja oferowana przez inne uczelnie. Badania związane z kulturą materialną Gdańska czasów nowożytnych stawiają działalność naukową IAiE UG na polu problematyki europejskich portów handlowych, a baza źródłowa (zwłaszcza przedmioty importowane: metale, ceramika, szkło) pozyskiwana z terenu nadbałtyckiego miasta, pozwala na formułowanie międzynarodowych projektów badawczych. Studenci poprzez praktyki terenowe np. na Twierdzy Wisłoujście - unikalnym obiekcie fortecznym wpisanym do rejestru zabytków, mają możliwość formułowania własnych pomysłów badawczych realizowanych w formie prac licencjackich czy magisterskich oraz projektów archeologii eksperymentalnej. Zdobywają przez to wyjątkowe doświadczenie, uczestnicząc w badaniach na terenie objętym szczególną ochroną prawną.

1.6. kluczowe kierunkowe efekty uczenia się, z ukazaniem ich związku z koncepcją, poziomem oraz profilem studiów, a także z dyscypliną/dyscyplinami, do której/których kierunek jest przyporządkowany

Studia na kierunku *Archeologia* związane są z dyscypliną nauki określoną tą samą nazwą. Tak też programowane są zakładane efekty uczenia się.

Kierunkowe efekty kształcenia realizowane na studiach I i II stopnia opracowane zostały zgodnie z zasadami Polskich Ram Kwalifikacji i odpowiadają wiedzy, umiejętnościom i kompetencjom społecznym właściwym dla obszaru nauk humanistycznych o profilu ogólnoakademickim określonego stopnia studiów. Różnice w efektach kształcenia między studiami I i II stopnia odzwierciedlają zwiększanie się ich zaawansowania pomiędzy kolejnymi stopniami.

Kluczowe efekty kształcenia na kierunku *Archeologia*:

- w zakresie wiedzy: kompletna i uporządkowana tematycznie i chronologicznie wiedza z zakresu archeologii i innych nauk humanistycznych, w tym zrozumienie rozmaitych uwarunkowań i zależności;

- w zakresie umiejętności: wykorzystanie zdobytej wiedzy, komunikacja w środowisku naukowym i poza nim, także w języku obcym, organizacja pracy indywidualnej i w zespole, planowania uczenia się i rozwój przez całe życie;

- w zakresie kompetencji społecznych: gotowość do krytycznej analizy i oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści, do inicjowania i wypełniania działań na rzecz interesu publicznego i do odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych.

Szczegółowe informacje dotyczące efektów kształcenia opisane zostały w punkcie 2.1.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 1:

Za główny atut programu studiów, koncepcji i celów kształcenia na kierunku *Archeologia* uważamy szybką aktualizację treści programowych oraz dostosowanie jej do nowych odkryć i interpretacji przedstawianych w kraju i na świecie. Kluczowe jest, naszym zdaniem, otwarcie na metody i osiągnięcia innych dyscyplin, konieczne dla nowoczesnej koncepcji interdyscyplinarnych badań zjawisk i procesów zachodzących w przeszłości. Nie mniej istotne jest kształcenie w kierunku nabycia kompetencji miękkich, umożliwiających wejście na rynek pracy absolwentom archeologii poza wyuczonym zawodem archeologa.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

2.1.doboru kluczowych treści kształcenia, w tym treści związanych z wynikami działalności naukowej uczelni w dyscyplinie, do której jest przyporządkowany kierunek oraz w zakresie znajomości języków obcych, ze wskazaniem przykładowych powiązań treści kształcenia z kierunkowymi efektami uczenia się oraz dyscypliną, do której kierunek jest przyporządkowany

Studia na kierunku *Archeologia* w Uniwersytecie Gdańskim przyporządkowane są w całości do dyscypliny *Archeologia*. Program studiów uwzględnia równocześnie interdyscyplinarność tej dziedziny, oferując zajęcia z dyscyplin, z którymi współczesna archeologia współpracuje, np. naukami o ziemi, paleobotaniką, antropologią kulturową, antropologią fizyczną czy historią (K1A_W01, K1A_W06, K2A_W02).

Studia I stopnia mają na celu dostarczyć studentom uporządkowaną, aktualną wiedzę z dziedziny archeologii i nauk pokrewnych. Na studiach I stopnia realizowanych jest 8 przedmiotów kształcenia ogólnego, które dają studentom możliwość zdobycia i pogłębienia wiedzy z różnych nauk humanistycznych, a także podstaw przedsiębiorczości niezbędnych w przyszłej pracy zawodowej (K1A_W01, K1A_W07, K1A_W09). Główne treści kształcenia na studiach I stopnia realizowane są w ramach 17 przedmiotów podstawowych. Do tego bloku zaliczone są realizowane na I roku zajęcia wprowadzające, takie jak: *Wstęp do archeologii*, *Wstęp do pradziejów powszechnych* i *Metodyka badań terenowych*, które mają za zadanie zapoznanie studentów z podstawowymi zagadnieniami archeologii (np. K1A_W01, K1A_W04). Trzonem przedmiotów podstawowych, jest rozłożony na kilka semestrów kurs archeologii powszechnej i archeologii śródziemnomorskiej, które wprowadzają studentów w bardziej zaawansowaną problematykę archeologii poszczególnych okresów i regionów (K1A_W02, K1A_W03). Do tej grupy przedmiotów należą wspomniane już zajęcia interdyscyplinarne.

W programie studiów I stopnia znajduje się również 5 przedmiotów kierunkowych. Oprócz zajęć ze źródłoznawstwa, połączonych z podstawowymi wykładami i ćwiczeniami dla poszczególnych bloków pradziejów powszechnych, znajdują się tu zajęcia z muzealnictwa oraz technik pracy naukowej, technik dokumentacji i konserwacji. Mają one na celu przekazanie praktycznej, niezbędnej do wykonywania zawodu wiedzy i umiejętności (np. K1A_W06, K1A_W08). Osobnym blokiem tematycznym są ćwiczenia z technologii informatycznych, które mają na celu zapoznanie studentów z metodami gromadzenia,

porządkowania, przetwarzania i udostępniania danych archeologicznych z wykorzystaniem aplikacji komputerowych (K1A_W08). Ponadto w toku studiów realizowane są proseminaria i seminaria, kształtujące umiejętności niezbędne do tworzenia prac naukowych, w tym dyplomowych oraz przedmioty fakultatywne: wykłady monograficzne realizowane przez pracowników IAiE oraz wykład ogólnouniwersytecki. Integralną częścią programu studiów I stopnia są wakacyjne praktyki wykopaliskowe realizowane po I i II roku, które mają na celu praktyczne zapoznanie studenta z zasadami prowadzenia badań terenowych, inwentaryzowania, wstępnej konserwacji i opracowania materiału (K1A_W08).

Studia II stopnia mają na celu pogłębienie wiedzy z dziedziny archeologii i nauk pokrewnych. Program studiów dzieli się na trzy główne bloki. Do przedmiotów podstawowych zaliczana jest grupa wykładów na temat aktualnych problemów archeologii poszczególnych epok i regionów, które mają na celu rozszerzenie, aktualizację i pogłębienie wiedzy na ich temat, np. *Aktualne problemy archeologii epoki brązu i żelaza* (K2A_W01, K2A_W04, K2A_W06). Ponadto do tego bloku zaliczone zostały zajęcia z *Metodologii interpretacji archeologicznych*, wykład z *Ochrony prawnej i zarządzania dziedzictwem*, wykład z *Prahistorii sztuki* i zajęcia z *Podstaw przedsiębiorczości*. Zajęcia dostarczają wiedzy teoretycznej i praktycznej o powiązaniach archeologii z innymi dziedzinami nauki (K2A_W02, K2A_W03, K2A_W06, K2A_W08). Drugi blok na II stopniu studiów stanowią przedmioty kierunkowe, do których zaliczono ćwiczenia *Podstawy konserwacji zabytków* oraz wykład *Rzemiosła i techniki tradycyjne* (K2A_W01, K2A_W02, K2A_W03, K2A_W04, K2A_W05). Kolejny blok to ćwiczenia specjalizacyjne i wykłady monograficzne, oferujące pogłębioną wiedzę na wybrane tematy (K2A_W01, K2A_W03, K2A_W04, K2A_W06, K2A_W07). Do tego bloku zaliczone są również seminaria, warsztaty archeologiczne oraz wykład i ćwiczenia z *Archeologii cyfrowej*.

Integralną częścią programu studiów są *Wakacyjne praktyki terenowe* i *Praktyki muzealno-konserwatorskie*, przygotowujące studentów do pracy w zawodzie (K2A_W05, K2A_W08).

Realizowane w trakcie studiów na kierunku *Archeologia* treści programowe mają ścisły związek z działalnością naukowo-badawczą pracowników IAiE. Przedmioty podstawowe realizowane są przez specjalistów z zakresu archeologii danych okresów i regionów, którzy prowadzą własne badania, a ich wyniki oraz doświadczenia badawcze włączają do prezentowanych treści. Wyjątkową możliwość powiązania własnych badań z dydaktyką dają zajęcia kierunkowe i seminaria. I tak np. w bieżącym roku akademickim (2020/2021) wykłady monograficzne: *Archeologia nowożytnego Gdańska* prowadzony przez dr J. Dąbal dla drugiego roku studiów I stopnia, czy wykład *Archeologia łodzi i statków* dla drugiego roku II stopnia prowadzony przez dr hab. prof. UG W. Ossowskiego opierają się prawie wyłącznie o prowadzone przez nich badania i prezentują nieopublikowane dotychczas materiały.

Obecnie na kierunku *Archeologia* nie są prowadzone żadne zajęcia w językach obcych, jednak podstawowa znajomość języka angielskiego jest oczekiwana w przypadku większości zajęć, gdyż znaczna część literatury i materiałów dydaktycznych dostępna jest w tym języku.

2.2.doboru metod kształcenia i ich cech wyróżniających, ze wskazaniem przykładowych powiązań metod z efektami uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych, w tym w szczególności umożliwiających przygotowanie studentów do prowadzenia działalności naukowej w zakresie dyscypliny, do której kierunek jest przyporządkowany lub udział w tej działalności, stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych, jak również nabycie kompetencji językowych w zakresie znajomości języka obcego

W ramach studiów I i II stopnia na kierunku *Archeologia* realizowane są różne formy zajęć dydaktycznych. Prawie połowę stanowią wykłady. Większość z nich ma formę wykładu z prezentacją multimedialną, niektóre także wykładów konwersatoryjnych czy dyskusyjnych, z większą niż w przypadku tradycyjnych wykładów aktywnością studentów. Wykłady kursowe kończą się egzaminem, przy czym najczęstszą formą egzaminu jest egzamin ustny, który umożliwia sprawdzenie osiągniętych efektów kształcenia.

Kompetencje uzyskiwane w trakcie wykładów to przede wszystkim wiedza, ale także umiejętności, m.in. jej wykorzystywania do rozwiązywania problemów badawczych (K1A_U01), z użyciem właściwych

metod (K1A_U02, K2A_U01), umiejętność oceny i przedstawiania różnych opinii (K1A_U04) oraz planowania i realizacji własnego uczenia, także poza studiami (K1A_U08). Wśród nabywanych w ten sposób kompetencji społecznych warto wymienić gotowość do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści (K1A_K01, K2A_K01) i uznanie roli wiedzy w rozwiązywaniu problemów (K1A_K02).

Na kierunku *Archeologia* stosowane są trzy formy ćwiczeń: audytoryjne połączone z wykładem na ten sam temat, laboratoryjno/warsztatowe (w tym specjalizacyjne na studiach II stopnia) oraz terenowe. Ta ostatnia odnosi się jedynie do *Praktycznych zajęć z paleoekologii*, realizowanych poza terenem UG. Podczas ćwiczeń nauczyciele stosują znacznie bogatszą paletę metod dydaktycznych: kolokwia końcowe i cząstkowe, projekty, referaty, prezentacje, pracę w grupach, analizę tekstów z dyskusją, rozwiązywanie zadań i inne, które oprócz wiedzy, umiejętności i kompetencji zdobywanych również w trakcie wykładów, umożliwiają osiągnięcie bardziej praktycznych efektów kształcenia: umiejętność komunikacji z otoczeniem z użyciem specjalistycznej terminologii z zakresu archeologii (K1A_U03, K2A_U03), prowadzenia debaty (K2A_U04), planowania i organizacji pracy w zespole (K1A_U06, K2A_U06), współdziałania z innymi osobami w ramach prac zespołowych na różnym etapie prac badawczych, także w funkcji kierowniczej (K1A_U07, K2A_U07). Do istotnych kompetencji społecznych uzyskanych w wyniku ćwiczeń na I i II stopniu należą (oprócz wymienionych wyżej K1A_K01, K2A_K01, K1A_K02 i K2A_K02): gotowość do inicjowania działań na rzecz interesu publicznego w zakresie ochrony i zarządzania dziedzictwem archeologicznym (K1A_K03), gotowość do odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych (K1A_K06, K2A_K06).

Na studiach I i II stopnia obligatoryjne są ponadto lektoraty z języka angielskiego, przygotowujące studentów do posługiwania się tym językiem na poziomie B2 na SSL (K1A_K05) i B2+ z terminologią związaną z archeologią i naukami wspomagającymi na SSM (K2A_K05).

Przykłady konkretnych efektów kształcenia przypisanych do metod kształcenia i przykładowego przedmiotu na studiach I i II stopnia:

Nazwa przedmiotu: *Archeologia powszechna I. Paleolit i mezolit, SSL I*

Forma zajęć: ćwiczenia audytoryjne i wykład

Stosowane metody dydaktyczne: analiza tekstów z dyskusją, praca w grupach, wykład z prezentacją multimedialną

Forma zaliczenia: ustalenie oceny zaliczeniowej na podstawie ocen cząstkowych, egzamin ustny

Cele kształcenia: Przedstawienie zarysu najważniejszych przemian kulturowych w okresie od dolnego paleolitu do końca mezolitu. Zapoznanie studenta z problematyką archeologii paleolitu i mezolitu w zakresie interpretacyjnym oraz metodycznym. Ukazanie procesu kształtowania się kultury i kierunków jej rozwoju, zwłaszcza wśród wczesnych społeczności łowiecko-zbierackich.

Efekty kształcenia:

wiedza: K1A_W02 student ma zaawansowaną, uporządkowaną chronologicznie i tematycznie wiedzę ogólną z zakresu archeologii paleolitu i mezolitu; K1A_W03 ma zaawansowaną, uporządkowaną wiedzę szczegółową z zakresu archeologii paleolitu i mezolitu Europy i Polski; K1A_W05 zna w zaawansowanym stopniu prehistorię porównawczą Europy okresów paleolitu i mezolitu

umiejętności: K1A_U01 student potrafi wykorzystywać posiadaną wiedzę: formułować oraz, poprzez właściwy dobór źródeł informacji i krytyczną ich analizę i syntezę, rozwiązywać złożone i nietypowe problemy z zakresu archeologii; K1A_U04 potrafi brać udział w debacie – przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich, stosując poprawnie fachową terminologię z zakresu archeologii; K1A_U06 potrafi planować i organizować pracę indywidualną i w zespole

kompetencje społeczne: K1A_K01 student jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści; K1A_K02 jest gotów do uznania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu w aspekcie analiz gabinetowych, jak i prac terenowych

Nazwa przedmiotu: *Techniki dokumentacji źródeł, SSL I*

Forma zajęć: ćwiczenia warsztatowe

Stosowane metody dydaktyczne: metoda projektów (projekt badawczy, praktyczny), ćwiczenia warsztatowe

Forma zaliczenia: ustalenie oceny zaliczeniowej na podstawie pracy semestralnej w postaci samodzielnie przygotowanej strony z materiałem ilustracyjnym (rysunki zabytków) przygotowywanym indywidualnie podczas zajęć

Cele kształcenia: Zapoznanie z podstawowymi technikami dokumentacji źródeł archeologicznych. Nabycie praktycznej umiejętności wykonywania dokumentacji rysunkowej zabytków archeologicznych, a także przygotowania materiału ilustracyjnego do druku.

Efekty kształcenia:

wiedza: K1A_W06 student zna i rozumie w zaawansowanym stopniu najważniejsze metody badawcze i narzędzia służące do dokumentacji źródeł archeologicznych

umiejętności: K1A_U02 student potrafi poprawnie dobierać i stosować właściwe metody i narzędzia właściwe dla pracy archeologa w celu rozwiązywania złożonych i nietypowych problemów z zakresu archeologii; K1A_U06 potrafi planować i organizować pracę indywidualną i w zespole

kompetencje społeczne: K1A_K02 student jest gotów do uznania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu w aspekcie analiz gabinetowych, jak i prac terenowych; K_K06 jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, w tym: przestrzegania zasad etyki zawodowej i wymagania tego od innych, dbałości o dorobek i tradycje zawodu archeologa

Nazwa przedmiotu: *Aktualne problemy archeologii średniowiecza i nowożytności*, SSM I

Forma zajęć: wykład

Stosowane metody dydaktyczne: wykład konwersatoryjny, wykład z prezentacją multimedialną, wykład problemowy

Forma zaliczenia: egzamin pisemny (dłuższa wypowiedź pisemna/rozwiązanie problemu)

Cele kształcenia: Rozszerzenie wiedzy studenta w zakresie szeroko rozumianej archeologii średniowiecza i czasów nowożytnych z uwzględnieniem problematyki ontologii kultury słowiańskiej. Uzupełnienie nauczania o treści nieobecne na klasycznym kursie archeologii. Zapoznanie z wynikami badań nauk pokrewnych (m.in. antropologii kulturowej, historii, folklorystyki, etnografii, językoznawstwa) pomocnych w rozumieniu możliwości i ograniczeń interpretacji źródeł materialnych z epoki średniowiecza. Prezentacja aktualnej literatury, odkryć i wyników badań dotyczących tworzenia się i kształtowania kultury współczesnych narodów europejskich w czasach średniowiecza. „Demitologizacja” średniowiecza jako tzw. epoki wieków ciemnych.

Efekty kształcenia:

wiedza: K2A_W01 student posiada pogłębioną, rozszerzoną i uporządkowaną wiedzę z zakresu archeologii średniowiecza i okresu nowożytnego; K2A_W04 ma pogłębioną wiedzę o głównych kierunkach rozwoju i najważniejszych nowych osiągnięciach w zakresie archeologii średniowiecza i okresu nowożytnego; K2A_W06 zna i rozumie główne tendencje rozwojowe nauk humanistycznych

umiejętności: K2A_U01 student potrafi wykorzystywać posiadaną wiedzę, formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy teoretyczne i praktyczne poprzez:

- właściwy dobór źródeł i informacji z nich pochodzących, dokonywanie oceny, krytycznej analizy, syntezy i prezentacji tych informacji,

- dobór oraz stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych,

- przystosowanie istniejących lub opracowanie nowych metod i narzędzi

kompetencje społeczne: K2A_K01 student jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści; K2A_K02 jest gotów do uznania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu

Nazwa przedmiotu: *Archeologia architektury*, SSM II

Forma zajęć: ćwiczenia specjalizacyjne (laboratoryjne)

Stosowane metody dydaktyczne: rozwiązywanie zadań, analiza tekstów z dyskusją, praca w grupach, gry symulacyjne, metoda projektów, dyskusja

Forma zaliczenia: wykonanie pracy zaliczeniowej (projekt lub prezentacja), wykonanie określonej pracy praktycznej, ustalenie oceny zaliczeniowej na podstawie ocen cząstkowych otrzymywanych w trakcie semestru

Cele kształcenia: Zapoznanie ze stylami w architekturze, zapoznanie z metodami badań archeologiczno-architektonicznych, przygotowanie do identyfikacji poszczególnych materiałów budowlanych, przygotowanie do rozwarstwiania murów, przygotowanie do dyskusji o problemach interpretacyjnych reliktyw architektury, zapoznanie z podstawowymi ograniczeniami w stosowaniu narzędzi do tworzenia dokumentacji i interpretacji architektury, zapoznanie z podstawowymi narzędziami wykorzystywanymi do tworzenia dokumentacji i interpretacji architektury, zapoznanie z problematyką datowania reliktyw architektury, zapoznanie z zastawianiem narzędzi dyscyplin pokrewnych i uzupełniających badania archeologiczne

Efekty kształcenia:

wiedza: K2A_W01 student wymienia i definiuje poszczególne style w architekturze; K2A_W02 definiuje i charakteryzuje metody badań architektonicznych

umiejętności: K2A_U01 student charakteryzuje poszczególne kategorie materiałów budowlanych; K2A_U02 identyfikuje elementy pozwalające wskazać chronologię obiektów architektonicznych; K2A_U03 potrafi komunikować się na tematy związane z archeologią architektury; K2A_U04 potrafi prowadzić debatę dotyczącą krytyki narzędzi wykorzystywanych w dokumentacji architektury; K2A_U08 potrafi samodzielnie dobrać narzędzia i formy dokumentacji do osiągnięcia celu, jakim jest interpretacja wyników badań architektonicznych

kompetencje społeczne: K2A_K01 student jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści na temat datowania reliktyw architektury; K2A_K02 jest gotów do uznania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu z zakresu interpretacji reliktyw architektury odkrywanych podczas badań archeologicznych

2.3. zakres korzystania z metod i technik kształcenia na odległość

W normalnych warunkach zajęcia dydaktyczne na kierunku *Archeologia* prowadzone są w sposób stacjonarny, choć wielu wykładowców korzysta z Portalu Edukacyjnego, działającego na platformie Moodle, jako platformy wspomagającej zajęcia (przekazywanie materiałów, realizacja zadań sprawdzających wiedzę).

W semestrze letnim roku akademickiego 2019/2020 w związku z zagrożeniem zakażeniem koronawirusem SARS-Cov-2, zgodnie z *Zarządzeniem nr 24/R/20 Rektora Uniwersytetu Gdańskiego z dnia 12 marca 2020 r.* większość zajęć realizowana była w formie e-learningowej lub on-line. Zajęcia, w przypadku których zakładane efekty kształcenia wymagają bezpośredniego kontaktu z prowadzącym, przeniesione zostały decyzją Dziekana na kolejny rok akademicki.

Realizację zajęć dydaktycznych w semestrze zimowym roku akademickiego 2020/2021 reguluje *Zarządzenie nr 86/R/20 Rektora Uniwersytetu Gdańskiego z dn. 24 sierpnia 2020 r.*, zgodnie z którym również w tym semestrze wszystkie zajęcia realizowane są w trybie zdalnym, za wyjątkiem zajęć wymagających bezpośredniego kontaktu z prowadzącym. Zajęcia te decyzją dziekana zostały przeniesione na semestr letni.

Nauczanie zdalne prowadzone jest z wykorzystaniem platformy MS Teams, która jest połączona z Portalem Studenta.

2.4. dostosowania procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością, jak również możliwości realizowania indywidualnych ścieżek kształcenia

W programie studiów I stopnia 90 godzin ma charakter fakultatywny. Są to 2 wykłady monograficzne i 1 wykład ogólnouniwersytecki. Na studiach II stopnia jest 330 godzin przedmiotów do wyboru: 150 godzin wykładów monograficznych i 180 godzin ćwiczeń specjalizacyjnych. W praktyce, ze względu na limity grup zajęciowych (patrz pkt. 2.6), studenci zwykle nie mają możliwości wyboru ścieżek tematycznych i realizują te same zajęcia w ramach całych roczników. Prowadzący samodzielnie decydują o wyborze tematu takich zajęć, przy czym kładą nacisk na różnorodność i okresowe modyfikacje programu. Studenci wybierają także zajęcia z bogatej puli wykładów ogólnouniwersyteckich. Ich terminy planowane są tak, by nie kolidowały z godzinami realizacji pozostałych przedmiotów ujętych w planie zajęć.

Możliwość ukierunkowania specjalizacyjnego stwarzają seminaria licencjackie i magisterskie, prowadzone przez pracowników o różnych specjalnościach. Umożliwia to studentom dokonania wyboru najbardziej pasującego do ich zainteresowań. Semina licencjackie prowadzą: dr A. Koperkiewicz, dr A. Strobin, dr M. Paszke i dr hab. prof. UG M. Wąs. Semina magisterskie prowadzą: dr hab. prof. UG H. Machajewski, dr hab. prof. UG S. Jędraszek, prof. W. Świętostawski, dr hab. prof. UG L. Czerniak oraz dr hab. prof. UG W. Ossowski.

Zgodnie z *Regulaminem Studiów UG* (Rozdział 6) w uzasadnionych przypadkach studenci mają możliwość indywidualnej organizacji studiów (indywidualnego planu studiów) lub indywidualnej organizacji studiów z opieką naukową. Studenci archeologii z pierwszej z tych możliwości korzystają rzadko (w latach 2015-2020 średnio 3 osoby rocznie). Najczęstszym powodem wyboru takiej możliwości jest stan zdrowia lub równoległe studia na innym kierunku. Dotychczas żaden student archeologii nie korzystał z drugiej możliwości.

Formą indywidualnego kształtowania toku studiów są semestralne pobyty na innych uczelniach w kraju i za granicą w ramach programów MOST i Erasmus+ (zob. pkt 8.3 i 7.4).

Na kierunku *Archeologia* studiuje kilku studentów niepełnosprawnych (zob. pkt. 8.1), jednak stopień ich niepełnosprawności nie wpływa na harmonogram i sposób realizacji zajęć. Jedynie w kilku przypadkach konieczna była pomoc w znalezieniu odpowiedniego do stanu zdrowia miejsca realizacji wakacyjnych praktyk wykopaliskowych.

Studenci mogą pogłębiać swoje zainteresowania, uczestnicząc w badaniach naukowych (pkt. 8.3). W ramach prowadzonych przez pracowników IAiE projektów, organizowane są dodatkowe warsztaty dla studentów (np. podczas badań Twierdzy Wisłoujście w Gdańsku kierowanych przez dr J. Dąbal odbyły się warsztaty z zakresu pomiaru przestrzennego i nowoczesnych technik dokumentacji oraz warsztaty archeologii eksperymentalnej związane z kulturą materialną okresu nowożytności). Warsztaty organizowane są także przez studenckie koła naukowe (np. warsztaty pisma klinowego oraz gliptyki prowadzone przez dr. M. Paszke). Taka forma zajęć cieszy się dużym zainteresowaniem wśród studentów, podobnie jak wyjazdy dydaktyczne.

2.5.harmonogramu realizacji studiów z uwzględnieniem: zajęć lub grup zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia oraz studentów (w przypadku gdy uczelnia prowadzi na ocenianym kierunku studia w formie stacjonarnej oraz niestacjonarnej, charakterystykę należy przedstawić odrębnie dla studiów stacjonarnych oraz niestacjonarnych), zajęć lub grup zajęć związanych z działalnością naukową prowadzoną w uczelni oraz zajęć lub grup zajęć rozwijających kompetencje językowe w zakresie znajomości języka obcego, jak również zajęć lub grup zajęć do wyboru

Program studiów I stopnia przewiduje 1805 godzin zajęć (180 punktów ETCS) rozłożonych na 6 semestrów. Większość zajęć w I semestrze to zajęcia wprowadzające: połączone ze sobą wykłady i ćwiczenia audytoryjne ze *Wstępu do archeologii* i *Wstępu do pradziejów powszechnych* oraz *Elementy nauk o Ziemi w archeologii*, ponadto *Techniki pracy naukowej* oraz *Techniki dokumentacji źródeł* w formie ćwiczeń laboratoryjnych/warsztatowych. Od II semestru realizowany jest podstawowy blok *Archeologia powszechna* w formie wykładów, ćwiczeń oraz zajęć ze *Źródłoznawstwa*. Studenci odbywają także podobny dwusemestralny kurs *Archeologia śródziemnomorska*. Realizują również inne przedmioty podstawowe i kierunkowe (por. pkt 2.1), zaś od drugiego roku również przedmioty

fakultatywne. Od IV semestru podstawowa grupa zajęć dydaktycznych zostaje poszerzona o *Proseminarium*, przygotowujące studentów do seminarium licencjackiego, które realizowane jest na trzecim roku. Przez pierwsze dwa semestry studenci mają obowiązkowy lektorat z łaciny, przez dwa pierwsze lata uczą się też języka angielskiego. W trakcie studiów muszą też zaliczyć 60 godzin wychowania fizycznego. Program studiów przewiduje też 6 tygodni wakacyjnych praktyk po pierwszym i drugim roku studiów.

Program studiów II stopnia obejmuje łącznie 120 godzin zajęć (920 punktów ETCS) realizowanych w trakcie 4 semestrów. Istotną część pierwszego roku studiów magisterskich zajmują wykłady z aktualnych problemów poszczególnych epok i regionów, a także przedmioty specjalizacyjne, w tym fakultatywne. Na drugim roku, oprócz zajęć fakultatywnych, odbywają się wykłady z *Ochrony dziedzictwa* i *Prehistorii sztuki*, wykłady i ćwiczenia z *Metodologii interpretacji archeologicznych* oraz dwa przedmioty kierunkowe. Przez cały okres studiów ich uczestnicy biorą udział w seminariach magisterskich. Na drugim roku studiów magisterskich realizowany jest lektorat z języka angielskiego. W programie studiów znajduje się też *Wakacyjna praktyka wykopaliskowa* w wymiarze 4 tygodni po pierwszym roku oraz *Praktyka muzealno-konserwatorska* na drugim roku w wymiarze 2 tygodni.

Wszystkie przedmioty realizowane na kierunku *Archeologia* nauczane są przez specjalistów z danej dziedziny, którzy często włączają w ich treści wyniki i doświadczenia własnych prac badawczych (pkt. 2.1.). W większości są to pracownicy naukowo-dydaktyczni IAIe, a w przypadku przedmiotów z zakresu innych dyscyplin nauczyciele akademicy z innych wydziałów lub jednostek WH.

2.6.dobór form zajęć, proporcji liczby godzin przypisanych poszczególnym formom, a także liczebności grup studenckich oraz organizacji procesu kształcenia, ze szczególnym uwzględnieniem harmonogramu zajęć (w przypadku, gdy uczelnia prowadzi na ocenianym kierunku studia w formie stacjonarnej oraz niestacjonarnej, charakterystykę należy przedstawić odrębnie dla studiów stacjonarnych oraz niestacjonarnych)

Na kierunku *Archeologia* realizowane są różne formy zajęć dydaktycznych. Wykłady stanowią połowę zajęć na studiach I stopnia i 46% na studiach II stopnia. 45% zajęć na I stopniu to ćwiczenia, w tym lektoraty i zajęcia z wychowania fizycznego. Na studiach II stopnia ćwiczenia stanowią 41% wszystkich zajęć. Proporcje poszczególnych zajęć przedstawia tabela:

Studia I stopnia (licencjackie)						
	wykłady	seminaria	ćwiczenia audytoryjne	ćwiczenia laboratoryjne/warsztatowe	ćwiczenia terenowe	razem
Liczba godzin	905	90	405	390	15	1805
%	50%	5%	22%	22%	1%	100%
Studia II stopnia (magisterskie)						
	wykłady	seminaria	ćwiczenia audytoryjne	ćwiczenia laboratoryjne/warsztatowe	razem	
Liczba godzin	425	120	90	285	920	
%	46%	13%	10%	31%	100%	

Liczebność grup studenckich reguluje *Zarządzenie nr 103/R/13 Rektora Uniwersytetu Gdańskiego z późniejszymi zmianami*. Zgodnie z nim minimalna liczba studentów na wykładzie to 25 osób, na ćwiczeniach 15 (do 30) osób, na proseminarium 15 osób i na seminarium dyplomowym 8 (do 12) osób.

Zasada ta, połączona ze stale zmniejszonym limitem przyjęć na studia, sprawia, że na kierunku *Archeologia* nie jest możliwy podział studentów na grupy specjalizacyjne. Również przedmioty z założenia fakultatywne, takie jak wykłady monograficzne czy ćwiczenia specjalizacyjne oferowane na II stopniu, realizowane są przez wszystkich studentów danego roku studiów. Zgodnie z *Regulaminem Studiów UG* wykłady i seminaria magisterskie prowadzić mogą nauczyciele akademicy z tytułem profesora lub doktora habilitowanego. W wyjątkowych przypadkach Dziekan może udzielić zgody na prowadzenie wykładu przez doktora. Zajęcia przydzielane są prowadzącym zgodnie z ich specjalnością i prowadzoną przez nich działalnością naukową.

Istotną kwestią w procesie układania planu studiów jest równomierne rozłożenie zajęć, egzaminów i punktów ETCS na poszczególne lata studiów. I tak na pierwszym roku SSL przypada 660 godzin, na drugim roku 615, a na trzecim - 545 godzin. Na studiach II stopnia na pierwszym roku realizowanych jest 450 godzin, a na drugim roku 485 godzin.

Harmonogram zajęć układany jest zgodnie z uwzględnieniem planu studiów, dostępności sal i sprzętu oraz liczebności grup, ale również komfortu studenta. W miarę możliwości zajęcia rozkładane są równomiernie, by uniknąć nadmiernego obciążenia zbyt dużą liczbą godzin w jednym dniu. Staramy się również wygospodarować przynajmniej jeden dzień wolny od zajęć, by umożliwić studentom pracę w bibliotece, czy załatwienie spraw w dziekanacie lub rektoracie.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

3.1. wymagania stawiane kandydatom, warunki rekrutacji na studia oraz kryteria kwalifikacji kandydatów na każdy poziom studiów

Zasady rekrutacji na wszystkich poziomach studiów w Uniwersytecie Gdańskim regulują coroczne uchwały Senatu UG. Warunki naboru na studia w roku akademickim 2020/2021 zawarto w *Uchwale nr 71/19 Senatu Uniwersytetu Gdańskiego z dnia 23 maja 2019 roku w sprawie warunków i trybu rekrutacji kandydatów na studia stacjonarne i niestacjonarne oraz przyjmowania na studia cudzoziemców na odrębnych niż rekrutacja zasadach w Uniwersytecie Gdańskim w roku akademickim 2020/2021 z późniejszymi zmianami wynikającymi z sytuacji epidemiologicznej*. Rekrutację przeprowadza pracująca na wydziale komisja rekrutacyjna i Biuro Rekrutacji UG, a w przypadku cudzoziemców Biuro Współpracy Międzynarodowej. Procedura rekrutacyjna ma charakter elektroniczny, a kandydaci ubiegający się o przyjęcie na studia w UG dokonują samodzielnej rejestracji w systemie Internetowej Rejestracji Kandydatów (IRK).

Zgodnie z zapisem w/w dokumentów przyjęcie kandydatów na pierwszy rok studiów I stopnia kierunku *Archeologia* następuje na podstawie konkursu świadectw dojrzałości. W przypadku nowej matury brane są pod uwagę wyniki uzyskane z pisemnej części egzaminu. Uwzględniane są oceny z następujących przedmiotów: język polski, wybrany język nowożytny oraz jeden z czterech przedmiotów do wyboru: historia, historia sztuki, geografia, język łaćski i kultura antyczna, przy czym każdy z nich ma przypisany mnożnik (od 0,2 do 0,6) określony w załączniku nr 1 *Uchwały Senatu UG*. W przypadku, kiedy kandydat na studia I stopnia zdawał na dwóch poziomach (podstawowym i rozszerzonym) przedmiot maturalny, który jest brany pod uwagę w postępowaniu rekrutacyjnym na dany kierunek studiów, system IRK wybiera wynik korzystniejszy dla kandydata. Jeżeli kandydat nie zdawał danego przedmiotu na egzaminie maturalnym, uzyskuje za niego zero punktów. Zasady przyjęcia kandydatów z tzw. starą maturą reguluje §10 *Uchwały Senatu UG*. Do rekrutacji na pierwszy rok studiów II stopnia może przystąpić osoba, która posiada dyplom ukończenia studiów I stopnia lub jednolitych studiów magisterskich oraz średnia ocen z toku studiów, zgodna z zasadami rekrutacji przedstawionymi w *Uchwale Senatu UG*. O przyjęcie na studia mogą ubiegać się absolwenci wszystkich kierunków studiów wyższych. Podstawę do przygotowania listy rankingowej kandydatów oraz listy osób zakwalifikowanych, w ramach limitu przyjęć, stanowi liczba uzyskanych punktów oraz komplet

wymaganych dokumentów. W przypadku, kiedy liczba osób z taką samą liczbą punktów za ocenę na dyplomie przekracza ustalony limit przyjęć, przyjmowane są wszystkie osoby z tą punktacją.

Wszelkie niezbędne informacje dla kandydatów na kierunek *Archeologia* zamieszczone są na stronie internetowej UG (<https://www.ug.edu/rekrutacja>) oraz na stronie internetowej WH (https://www.historia.ug.edu.pl/rekrutacja_na_wydzial_historyczny).

3.2. zasady, warunki i tryb uznawania efektów uczenia się i kwalifikacji uzyskanych na innej uczelni, w tym uczelni zagranicznej

Zasady uznawania efektów uczenia się, okresów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskiwane przez studentów na innych uczelniach są uznawane i weryfikowane zgodnie z obowiązującymi na UG zasadami określonymi w *Regulaminie Studiów UG* (Rozdział 4 i 7) oraz dodatkowych rozporządzeniach regulujących jakość kształcenia. Wymagane jest złożenie dokumentacji zaświadczającej uzyskane efekty uczenia się, zaliczone okresy kształcenia oraz kwalifikacje uzyskane w innej uczelni, w szczególności liczbę zaliczonych punktów ECTS. W przypadku studentów uczelni zagranicznych wymagane jest również złożenie tłumaczenia tych dokumentów dokonane przez tłumacza przysięgłego. Instancją rozstrzygającą wnioski jest Prodziekan ds. Studentów i Kształcenia WH, który podejmuje decyzję po zasięgnięciu opinii zastępcy dyrektora IAiE, w szczególnych przypadkach konsultując ją z Działem Kształcenia UG.

3.3. zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów kształcenia uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów

Zasady potwierdzania efektów kształcenia uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów reguluje *Uchwała nr 123/19 Senatu Uniwersytetu Gdańskiego z dnia 26 września 2019 roku w sprawie organizacji potwierdzania efektów uczenia się uzyskiwanych w procesie uczenia się poza systemem studiów*. Za przeprowadzenie procedury o charakterze formalnym na poziomie ogólnouczelnianym odpowiada koordynator z Biura Jakości Kształcenia UG. Weryfikacja merytoryczna realizowana jest na poziomie wydziału, który prowadzi kierunek odpowiedni do przedstawionych przez kandydata efektów kształcenia. Na wydziale Dziekan powołuje konsultanta, asesora oraz komisję weryfikacyjną, wydającą ostateczne orzeczenie.

Dotychczas nie odnotowano żadnych wniosków o przeprowadzenie potwierdzenia efektów uczenia się spoza systemu studiów dotyczących kierunku *Archeologia*.

3.4. zasady, warunki i tryb dyplomowania na każdym poziomie studiów

Podstawowym dokumentem określającym zasady przeprowadzania egzaminu dyplomowego (licencjackiego lub magisterskiego) na kierunku *Archeologia* jest dokument *Zasady dyplomowania – regulamin przeprowadzania egzaminu dyplomowego (magisterskiego lub licencjackiego)* zatwierdzonego przez Radę Instytutu Archeologii i Etnologii w 2013 roku. Dokument ten, bazujący na *Regulaminie Studiów UG* (Rozdział 5), precyzuje warunki dopuszczenia do egzaminu dyplomowego, skład komisji egzaminacyjnej, przebieg egzaminu oraz ustalenie wyniku ukończenia studiów. Zasady dyplomowania w okresie pandemii koronawirusa określa *Zarządzenie nr 35/R/20 Rektora Uniwersytetu Gdańskiego z dnia 31 marca 2020 roku w sprawie szczególnego trybu składania prac dyplomowych w okresie zagrożenia zakażeniem koronawirusem SARS-Cov-2*.

Prace licencjackie na kierunku *Archeologia* przygotowywane są pod kierunkiem promotora, którego wybór, połączony jednocześnie z wyborem seminarium, następuje na początku trzeciego roku studiów I stopnia na Portalu Studenta. Natomiast prace magisterskie student studiów II stopnia przygotowuje pod kierunkiem promotora, którego wybiera, dokonując zapisu na Portalu Studenta do określonej grupy seminaryjnej na początku pierwszego roku studiów. Za zgodą Dziekana student może przygotować pracę dyplomową pod kierunkiem osoby z innego wydziału albo spoza UG. Dziekan może dokonać zmiany promotora. O dopuszczeniu studenta do egzaminu dyplomowego decyduje promotor

na podstawie przedłożonej pracy dyplomowej. Egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym. Komisja egzaminacyjna powoływana jest przez Dziekana, przy czym przynajmniej jeden z członków komisji egzaminu dyplomowego musi posiadać tytuł profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego. Ocena końcowa z egzaminu dyplomowego ustalana jest w niejawniej części posiedzenia komisji, zgodnie z *Regulaminem Studiów UG*.

Od 19 marca 2014 roku, studentów kończących studia na kierunku *Archeologia*, obowiązuje dokument *Regulamin antyplagiatowy dla prac dyplomowych*. Od roku akademickiego 2018/2019 wszystkie prace dyplomowe realizowane na kierunku *Archeologia* sprawdzane są przez tzw. Jednolity System Antyplagiatowy – JSA. Promotor przed zaakceptowaniem pracy dyplomowej zobligowany jest do sprawdzenia jej w JSA. Jest to niezbędne kryterium do przekazania pracy do recenzji i dopuszczenia jej do obrony na egzaminie dyplomowym.

Wszystkie zasady składania prac dyplomowych dostępne są na stronie internetowej Wydziału Historycznego (https://historia.ug.edu.pl/studenci/prace_dyplomowe).

3.5 sposoby oraz narzędzia monitorowania i ocena postępów studentów (np. liczby kandydatów, przyjętych na studia, odsiewu studentów, liczby studentów kończących studia w terminie) oraz działania podejmowane na podstawie tych informacji, jak również sposoby wykorzystania analizy wyników nauczania w doskonaleniu procesu nauczania i uczenia się

Monitorowanie ocen i postępów studentów odbywa się systematycznie poprzez działanie władz WH i IAiE (w każdym semestrze aktualizowane są również liczby studentów danego roku oraz liczba absolwentów kończących studia). Informacje te są zbierane i analizowane przez Wydziałowy Zespół ds. Zapewniania Jakości Kształcenia oraz Radę Programową dla kierunku *Archeologia*, które inicjują działania mające na celu doskonalenie procesu nauczania i uczenia się studentów, np. zmiany w programie studiów czy modyfikacje planów zajęć. Zespoły te analizują również wyniki ankiet studenckich oraz hospitacji zajęć, a także uwagi zgłaszane anonimowo za pośrednictwem internetowego *Formularza uwag o jakości kształcenia na Wydziale Historycznym*.

3.6. ogólne zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się

Ogólne zasady oceniania osiągnięć studenta w Uniwersytecie Gdańskim, w tym wyniki zaliczeń i egzaminów potwierdzające realizację efektów kształcenia, określa *Regulamin Studiów UG*. Obowiązująca w uczelni skala ocen zgodna z §32 ust.1 *Regulaminu Studiów UG* przedstawia się następująco: bardzo dobry 5,0; dobry plus 4,5; dobry 4,0; dostateczny plus 3,5; dostateczny 3,0; niedostateczny 2,0. Ponadto na Wydziale Historycznym UG obowiązuje *Regulamin oceniania egzaminów i zaliczeń pisemnych na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Gdańskiego*.

Szczegółowe kryteria zaliczenia zajęć określa nauczyciel akademicki (koordynator przedmiotu), uwzględniając skalę ocen przyjętą w *Regulaminie Studiów UG*. Informacje dotyczące sposobu weryfikacji realizacji przypisanych do danego przedmiotu efektów kształcenia zawiera obowiązujący w UG wzór opisu przedmiotu (sylabus)

Ocenianie stopnia osiągnięcia efektów uczenia się polega na przeprowadzaniu egzaminów w formie ustnej lub pisemnej, do którego dopuszczony zostaje student po uzyskaniu wszystkich zaliczeń w ramach danego przedmiotu, określonych w programie studiów. Egzaminy przeprowadzane są w trakcie sesji egzaminacyjnej. Oceny zaliczeniowe z przedmiotów niekończących się egzaminem są wystawiane przez nauczycieli przed rozpoczęciem sesji. Zasady wystawiania ocen z danego przedmiotu i elementów składowych oceny końcowej (praca pisemna, projekt, odpowiedź ustna, prezentacja, test) są przedstawiane przez nauczyciela studentom przed rozpoczęciem zajęć na początku semestru. Terminy obu sesji egzaminacyjnych ustalane są każdorazowo dla danego roku akademickiego przez Rektora UG osobnym zarządzeniem dotyczącym organizacji roku akademickiego.

3.7. doboru metod sprawdzania i oceniania efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych osiągniętych przez studentów w trakcie i na zakończenie procesu kształcenia

(dyplomowania), w tym metod sprawdzania efektów uczenia się osiągniętych na praktykach zawodowych (o ile praktyki zawodowe są uwzględnione w programie studiów), z ukazaniem przykładowych powiązań metod sprawdzania i oceniania z efektami uczenia się odnoszącymi się do działalności naukowej w zakresie dyscypliny, do której kierunek jest przyporządkowany, stosowania właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych, jak również kompetencji językowych w zakresie znajomości języka obcego

Zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów kształcenia na kierunku *Archeologia* oparte są o ogólne zasady weryfikacji określone w *Regulaminie Studiów UG* i obowiązującym w IAiE dokumencie *Zasady dyplomowania – regulamin przeprowadzania egzaminu dyplomowego (magisterskiego lub licencjackiego)*. Sposoby weryfikacji efektów kształcenia są określone w sylabusach dla poszczególnych przedmiotów.

Dobór metod sprawdzania i oceniania efektów uczenia się na kierunku *Archeologia* zależy od specyfiki przedmiotu oraz przypisanych mu efektów kształcenia. Informacje dotyczące wymagań i sposobów weryfikacji zakładanych efektów kształcenia/uczenia się (określone w sylabusie przedmiotu) przekazywane są studentom przez nauczyciela prowadzącego na pierwszych zajęciach, jak również przypomniane są przed sesją egzaminacyjną. W ocenie w zakresie wiedzy i umiejętności najczęstszymi metodami są: egzamin w formie ustnej i pisemnej, kolokwium, test, projekty, prace pisemne, referaty, prezentacje multimedialne i dyskusja. Preferowaną przez większość nauczycieli akademickich, zwłaszcza przedmiotów kierunkowych realizowanych w postaci modułów – wykład/ćwiczenia, formą sprawdzania i oceniania efektów uczenia się są egzaminy ustne. Podzielamy bowiem pogląd, że na studiach o profilu humanistycznym egzamin przeprowadzany w warunkach bezpośredniej relacji ze studentem, jest najlepszą metodą oceny poziomu jego wiedzy oraz umiejętności formułowania wypowiedzi ustnej. Kompetencje społeczne sprawdzane są poprzez inicjowanie pracy w grupach, zaangażowanie w wykonywanie zleconych przez prowadzącego zadań, udział w dyskusji.

W przypadku egzaminów ustnych konieczne jest takie formułowanie pytań, aby umożliwić weryfikację osiągniętych efektów w zakresie wiedzy i umiejętności. Przykładowo na pierwszym roku studiów licencjackich egzamin sprawdzający wiedzę na temat przedmiotu *Archeologia powszechna, cz. 1: paleolit i mezolit* zawiera pytania wymagające dokonania analizy form zabytków przedstawionych w formie rysunkowej i określenia ich nazwy, afiliacji taksonomicznej oraz omówienia kontekstu kulturowego, w jakim funkcjonowały. Pytania takie dają możliwość weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia przypisanych do tego przedmiotu z zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji.

Ocena efektów uczenia się osiągniętych z przedmiotami o charakterze praktycznym, np. wakacyjnych praktyk wykopaliskowych (związanych z badaniami terenowymi) związana jest z aktywnym uczestnictwem w realizacji działań eksploracyjnych i dokumentacyjnych, jak również wymaga przygotowania pisemnego sprawozdania badawczego. Zadania takie dają więc możliwość weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia przypisanych do tego przedmiotu

Zasady dyplomowania przedstawiono w: pkt. 3.4.

Zgodnie z procedurą określoną w *Regulaminie Studiów UG*, student ma prawo odwołania się od wystawionej oceny i jej poprawienia, ma również możliwość wglądu do ocenianych prac.

Na studiach I i II stopnia weryfikacja efektów kształcenia/uczenia się w zakresie języków obcych kończy się sprawdzeniem kompetencji językowych w zakresie znajomości języka obcego poprzez przeprowadzenie egzaminu na poziomie B2 - stopień I, na poziomie B2+ stopień II.

Rodzaje, tematyka i metodyka prac etapowych i egzaminacyjnych, projektów

Metodyka prac etapowych i egzaminacyjnych na I i II stopniu kierunku *Archeologia* uzależniona jest od charakteru przedmiotu. W przypadku ćwiczeń prace etapowe mają najczęściej formę prac pisemnych, projektów, prezentacji multimedialnych. Ich tematyka adekwatna jest do treści programowych realizowanych na poszczególnych przedmiotach kierunkowych. Służą one bieżącej weryfikacji postępów w przyswajaniu efektów (wiedzy, umiejętności i kompetencji). Doceniana jest przy tym aktywność studentów w pracach grupowych. Końcowe prace zaliczeniowe finalizują udział i

pracę studenta na zajęciach w ciągu semestru. Są to głównie przygotowywane przez studentów prace pisemne na zadany temat, prezentacje multimedialne lub referaty. Natomiast w przypadku wykładów, treść zadawanych pytań na egzaminach ustnych i pisemnych pokrywa się z treścią zrealizowanych wykładów i zalecaną literaturą.

Rodzaje, tematyka i metodyka prac dyplomowych, ze szczególnym uwzględnieniem nabywania i weryfikacji osiągnięcia przez studentów kompetencji związanych z prowadzeniem działalności naukowej oraz kompetencji inżynierskich (w przypadku, gdy oceniany kierunek prowadzi do uzyskania tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera)

Proces dyplomowania w Uniwersytecie Gdańskim regulowany jest *Regulaminem Studiów UG* (Rozdział 5). Zgodnie z §36 *Regulaminu Studiów UG* student przygotowuje pracę magisterską pod kierunkiem nauczyciela akademickiego posiadającego tytuł profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego, zaś pracę licencjacką – pod kierunkiem osoby posiadającej co najmniej stopień naukowy doktora. Tematy prac dyplomowych dobierane są zgodnie z kompetencjami i problematyką badawczą realizowaną przez prowadzącego seminarium promotora. Na studiach I stopnia wybór tematu pracy dyplomowej następuje na początku piątego semestru. Z reguły prace licencjackie poświęcone są zagadnieniom, które realizowane są w oparciu o dostępną literaturę. Sporadycznie, na tym etapie dyplomowania, wykorzystywane są źródła archeologiczne, które studenci poddają samodzielnej analizie i opracowaniu (w tym sporządzeniu dokumentacji rysunkowej, jeśli wymaga tego temat pracy). Uzyskanie zaliczenia seminariów i pracowni licencjackich następuje na podstawie oceny postępów pracy oraz terminowego dostarczenia promotorowi pierwszej wersji pracy przed końcem semestru szóstego. Na studiach II stopnia tematyka prac magisterskich jest ustalana w pierwszym semestrze. Zestawienie zawierające tematy prac licencjackich i magisterskich zrealizowane na kierunku *Archeologia* w ciągu ostatnich dwóch lat zawiera tabela w: Części III Raportu Samooceny (Załącznik 2, cz. I, poz. 7).

Organizacja pracy na seminariach licencjackich i magisterskich jest tak skonstruowana i rozłożona na etapy odpowiadające kolejnym fazom realizacji pracy dyplomowej, aby umożliwiała osiągnięcie przez studenta założonych efektów kształcenia/uczenia się. W pracy dyplomowej student wykazuje się umiejętnością planowania pracy, opisywania i wyjaśniania procesów zachodzących w przeszłości w analizowanym aspekcie i obszarze, a także umiejętnościami formułowania problemu badawczego, doboru odpowiednich metod badawczych, interpretacji wyników i wnioskowania, opracowania problemu badawczego w formie pisanej, posługując się przy tym językiem naukowym. Kompetencje nabywane przez studentów są weryfikowane systematycznie na kolejnych spotkaniach seminaryjnych i ostatecznie w trakcie obrony pracy dyplomowej przed komisją, złożoną z przewodniczącego, recenzenta i promotora. W trakcie obrony pracy licencjackiej student udziela odpowiedzi ustnej na co najmniej dwa pytania z zakresu realizowanej tematyki w odniesieniu do treści i zakresu studiów I stopnia. W trakcie obrony pracy magisterskiej pytania mieszczą się merytorycznie w zakresie zrealizowanego tematu pracy dyplomowej.

Obronione prace dyplomowe (licencjackie i magisterskie) są archiwizowane w dziekanacie Wydziału Historycznego.

Sposoby dokumentowania efektów uczenia się osiągniętych przez studentów (np. testy, prace egzaminacyjne, pisemne prace etapowe, raporty, zadania wykonane przez studentów, projekty zrealizowane przez studentów, wypełnione dzienniki praktyk, prace artystyczne, prace dyplomowe, protokoły egzaminów dyplomowych.)

Zasady gromadzenia i przechowywania pisemnych prac studenckich, kolokwiów, testów, projektów itp., które dokumentują osiąganie efektów kształcenia reguluje *Zarządzenie Dziekana WH nr 1/15 z dnia 8 listopada 2015 r.* Prace takie powinny być przechowywane przez okres pięciu lat. Każdy pracownik ma obowiązek przekazania prac studentów do sekretariatu IAiE wraz z krótkim opisem składanych materiałów. Są one deponowane w osobnych teczkach zaopatrzonych w ujednocioną

metryczkę z podstawowymi informacjami na temat zgromadzonych prac. Prezentacje komputerowe są oceniane na bieżąco i pozostają na nośnikach studentów. Protokoły egzaminów dyplomowych, wypełnione przez członków Komisji Egzaminacyjnej, przechowywane są w dziekanacie WH.

Wyniki monitoringu losów absolwentów ukazujące stopień przydatności na rynku pracy efektów uczenia się osiągniętych na ocenianym kierunku oraz luki kompetencyjne, jak również informacje dotyczące kontynuowania kształcenia przez absolwentów ocenianego kierunku

Monitorowaniem karier zawodowych absolwentów zajmowało się do 2017 r. Biuro Karier UG. Na podstawie *Zarządzenia Rektora nr 6/R/15 z dnia 20 stycznia 2015 r.*, badaniami objęci byli absolwenci studiów I i II stopnia, którzy dobrowolnie wypełniali ankietę w formie elektronicznego formularza umieszczonego na Portalu Biura Karier. Ze względu na niską zwrotność ankiet, badania losów absolwentów nie pozwalały na formułowanie wniosków odnośnie do jakości kształcenia. Obecnie Biuro Karier oferuje indywidualne i grupowe doradztwo zawodowe oraz sesje coachingu dla studentów i absolwentów UG. Ponadto organizuje szkolenia i warsztaty z zakresu kompetencji miękkich oraz zawodowych, spotkania z pracodawcami, a także *Akademickie Targi Pracy, Dni kariery, CV Day, Piknik z Karierą* i dni otwarte dla firm.

W przypadku kierunku studiów *Archeologia*, pośrednim źródłem informacji o obecności absolwentów na rynku pracy są interesariusze zewnętrzni IAiE, głównie dyrekcja Muzeum Archeologicznego i właściciele firm archeologicznych zatrudniający na stałe lub czasowo archeologów, którzy kształcili się w UG.

Monitorowanie liczby studentów, w szczególności rozpoczynających studia na I stopniu, prowadzone jest na poziomie dziekanatu WH. Nie wszyscy kandydaci przyjęci na pierwszy rok studiów licencjackich rozpoczynają naukę, co wynika z możliwości ubiegania się o przyjęcie na kilka kierunków studiów jednocześnie. W trakcie trwania pierwszego semestru część studentów rezygnuje z kontynuacji nauki, ponieważ zniechęca się studiami z uwagi na przedmioty podstawowe realizowane w pierwszym semestrze, a zwłaszcza konieczność odbywania wakacyjnych praktyk wykopaliskowych przez 6 tygodni w okresie od czerwca do września. Analiza przyczyn przerwania studiów wskazuje, że część osób rezygnujących rekrutuje się na studia wyłącznie ze względu na korzyści i przywileje, jakimi cieszą się studenci (np. ulgi na transport publiczny).

Kontynuowanie nauki przez zdecydowaną większość absolwentów studiów I stopnia na studiach magisterskich na kierunku *Archeologia* należy odczytywać jako przydatność przyjętej na pierwszym stopniu koncepcji kształcenia.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

4.1. liczba, struktura kwalifikacji oraz dorobek naukowy/artystyczny nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia ze studentami na ocenianym kierunku, jak również ich kompetencji dydaktycznych (z uwzględnieniem przygotowania do prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz w językach obcych). W tym kontekście warto wymienić najważniejsze osiągnięcia dydaktyczne jednostki z ostatnich 5 lat w zakresie ocenianego kierunku studiów (własne zasoby dydaktyczne, podręczniki autorstwa kadry, miejsca w prestiżowych rankingach dydaktycznych, popularyzacja)

W okresie od 2015 do 2020 roku w IAiE zatrudnionych było 17 pracowników naukowo-dydaktycznych i naukowych: 2 profesorów tytularnych, 6 doktorów habilitowanych (w tym 6 profesorów nadzwyczajnych UG), 7 adiunktów oraz 2 magistrów (pełną charakterystykę nauczycieli akademickich zawiera Część III *Raportu Samooceny*, Załącznik nr 2, cz. 1, punkt 4). Tworzą oni strukturę

Institutu, w ramach której mieszczą się 3 Zakłady, odzwierciedlające specjalizację i zakres tematyczny prowadzonych przez nich badań archeologicznych:

Zakład Archeologii Pradziejowej: dr hab. prof. UG Marcin Wąs – kierownik zakładu; dr hab. prof. UG Lech Czerniak; dr hab. prof. UG Henryk Machajewski; dr hab. prof. UG Joanna Pyzel; dr Tomasz Chmielewski; dr Kamil Niedziółka; dr Anna Strobin

Zakład Archeologii Śródziemnomorskiej: prof. dr hab. Nicholas Sekunda – kierownik zakładu; dr hab. prof. UG Sławomir Jędraszek; dr Marcin Paszke; dr Cezary Kucewicz (etat naukowy)

Zakład Archeologii Średniowiecza i Nowożytności: prof. dr hab. Witold Świętosławski – kierownik zakładu; dr hab. prof. UG Waldemar Ossowski; dr Joanna Dąbał; dr Arkadiusz Koperkiewicz; mgr Karolina Czonstke (etat naukowy); mgr Bartosz Świątkowski (etat naukowy)

Archeolodzy zatrudnieni na etatach badawczo-dydaktycznych (14 osób) w IAiE stanowią podstawę kadry prowadzącej zajęcia zgodnie z przyjętym programem studiów na kierunku *Archeologia*. Ponadto w procesie kształcenia biorą udział nauczyciele akademicki z innych dyscyplin i kierunków studiów Wydziału Historycznego UG (*Historia, Etnologia*) oraz z innych wydziałów UG, a szczególnie z Wydziału Biologii. Kształt programu studiów realizowanych na obu stopniach (licencjackim i magisterskim) kierunku *Archeologia* odzwierciedla zróżnicowane zainteresowania badawcze pracowników, potwierdzone zgromadzonym przez nich dorobkiem naukowym i prowadzoną działalnością naukową. Każda z tych osób dysponuje znajomością co najmniej jednego języka obcego na poziomie umożliwiającym prowadzenie wykładów. Najczęściej jest to język angielski, rzadziej niemiecki i rosyjski.

Każdy z pracowników IAiE realizujący zajęcia dydaktyczne na kierunku *Archeologia* jest przygotowany do prowadzenia nauczania z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Ma to odzwierciedlenie szczególnie w procesie kształcenia realizowanym w trybie zdalnym w okresie semestru letniego w roku akademickim 2019/2020 oraz semestru zimowego w roku akademickim 2020/2021 za pośrednictwem platformy MS Teams w związku z obostrzeniami wynikającymi z pandemii koronawirusa SARS-COV 2 (*Rozporządzenie nr 115/R/20 Rektora UG z dnia 8 października 2020 roku*).

Ogólny profil naukowy pracowników IAiE zatrudnionych na etacie badawczo-dydaktycznym, którzy realizują kształcenie na kierunku *Archeologia*:

prof. dr hab. Witold Świętosławski

Jest uznanym w środowisku badaczem z zakresu archeologii średniowiecza. Jego zainteresowania koncentrują się na kilku przestrzeniach tematycznych dotyczących badań kultury materialnej średniowiecza. Wśród nich najistotniejsze to studia nad dawnym uzbrojeniem z ziem królestwa polskiego i państwa krzyżackiego oraz nad archeologicznymi śladami obecności koczowników Wielkiego Stepu na ziemiach polskich w średniowieczu. W 2020 roku został zaproszony, jako jedyny naukowiec z Polski, do udziału w przygotowaniu zbiorowej publikacji w renomowanym wydawnictwie brytyjskim podsumowującej stan wiedzy o agresji mongolskiej na Europę w XIII w.

prof. dr hab. Nicholas Sekunda

Uznany w świecie specjalista z zakresu archeologii i historii antycznej Grecji, szczególnie w okresie hellenistycznym. Jego zainteresowania obejmują też archeologię Iranu, głównie za dynastii Achemenidów. W swoich badaniach koncentruje się szczególnie na kwestiach związanych z dziejami wojskowości. W IAiE UG stworzył serię wydawniczą 'Akanthina' (dotychczas wydano 9 tomów). Realizował projekty badawcze związane z pracami wykopaliskowymi w Grecji (wyspa Antikythera między Kretą a Peloponezem oraz fortyfikacje w Phalasarnie) oraz w Republice Macedonii (Negotino Gradište), angażując w nie studentów i doktorantów *Archeologii* UG.

dr hab. prof. UG Lech Czerniak

Specjalista w zakresie neolitu ziem polskich i Europy oraz Anatolii. W swoich badaniach podejmuje w szczególności problemy neolityzacji, formowania się kultur chalkolitycznych oraz kształtowania gospodarstwa domowego i organizacji społecznej kultur wczesnoagrarnych. Drugim nurtem zainteresowań jest problematyka ochrony i zarządzania dziedzictwem archeologicznym oraz metodologia i metodyka badań archeologicznych. Od 2018 kieruje projektem 'Neolityczny rondel w Nowym Objezierzu. Społeczne i kosmologiczne aspekty zmian kulturowych na przełomie 6 i 5 tysiąclecia przed Chr.' realizowanym w ramach grantu NCN (konkurs OPUS 14).

dr hab. prof. UG Sławomir Jędraszek

Specjalista z zakresu starożytnego Egiptu a zwłaszcza okresu ptolemejsko-rzymskiego oraz amareńskiego. Jego dorobek naukowy zawiera liczne publikacje, w których porusza zagadnienia wojskowości okresu ptolemejskiego Egiptu, a także sztuki koroplastów i jej znaczenia religijnego, politycznego oraz społeczno-kulturowego. Od roku 2015 jest członkiem zespołu archeologów i egiptologów prowadzących badania na terenie tzw. Wielkiej Świątyni Atona w Tell el Amarna (projekt *Great Aten Temple Project*), pod bezpośrednim kierownictwem jednego z czołowych współczesnych egiptologów prof. B.J. Kempa (University of Cambridge).

dr hab. prof. UG Henryk Machajewski

Specjalista z zakresu archeologii epoki żelaza, którego głównym obszarem zainteresowań badawczych jest problematyka kulturowo-osadnicza od okresu halsztackiego po początek wczesnego średniowiecza na Niżu Europejskim. W jej ramach istotnym nurtem jest kultura jastorfska i jej ślady na ziemiach polskich oraz przemiany kulturowe na przełomie er na Pomorzu, udokumentowane cenionymi w środowisku publikacjami książkowymi. Ponadto naukowo zajmuje się problematyką średniowiecznej i wczesnonowożytnej kultury Wielkopolski. Jest cenionym ekspertem w zakresie źródeł archeologicznych epok metali, czego wyrazem jest funkcja rzeczoznawcy przy Ministrze Kultury i Sztuki.

dr hab. prof. UG Waldemar Ossowski

Specjalista w zakresie archeologii podwodnej (wieloletni pracownik Centralnego Muzeum Morskiego). Brał udział w licznych badaniach wraków statków w Zatoce Gdańskiej i polskiej strefie Bałtyku. W jego dorobku naukowym znajdują się głównie prace dotyczące tematyki archeologii morskiej, archeologii łodzi i statków. Interesuje go archeologiczna ewolucja technologii budowania jednostek pływających w tym skutnictwo rzeczne. Drugim nurtem zainteresowań naukowych jest archeologia późnego średniowiecza i czasów nowożytnych, szczególnie w kontekście dziejów Gdańska. Od 2015 roku pełni funkcję dyrektora Muzeum Gdańska.

dr hab. prof. UG Joanna Pyzel

Specjalista w zakresie archeologii młodszej epoki kamienia. Głównym wątkiem pracy naukowej są badania nad udziałem tzw. kultur wstęgowych w rozprzestrzenianiu się neolitu na Nizinie Europejskiej. Podejmowana przez nią problematyka koncentruje się głównie na osadnictwie kultur wczesnorolniczych czego odzwierciedleniem jest bogaty dorobek, w tym liczne artykuły w uznanych czasopiśmie o zasięgu międzynarodowym oraz monografie. Swoje zainteresowania zrealizowała także w ramach dwóch projektów naukowych. Ma w dorobku także badania nad wytwórczością ceramiczną społeczeństw neolitycznych Europy Środkowej oraz Anatolii.

dr hab. prof. UG Marcin Wąs

Specjalista w zakresie archeologii paleolitu i mezolitu. Głównym nurtem badawczym jest szeroko rozumiane krzemieniarstwo prądziejowe. Swoje zainteresowania koncentruje na technologii obróbki surowców łupliwych. Głównym wątkiem działalności terenowej jest rozpoznanie i eksploracja reliktyw najstarszego osadnictwa w strefie wybrzeża Pomorza Gdańskiego, czego pokłosiem są m.in. artykuły i

monografia. Uczestniczył w ekspedycjach w Sudanie i Turcji prowadząc badania nad produkcją narzędzi kamiennych przez społeczeństwa epoki kamienia.

dr Tomasz Chmielewski

Specjalista prehistorii obszaru bałkańsko-karpackiego (w tym Polski południowej). Główną osią podejmowanych przez niego zagadnień są zmiany kulturowe w neolicie i eneolicie. Prowadzi intensywne badania terenowe na obszarze górnego basenu Cisy, Wyżyny Lubelsko-Wołyńskiej oraz Nizin Śląsko-Łużyckich. W głównym nurcie zainteresowań znajdują się problematyka taksonomii oraz chronologii neolitu i eneolitu ze szczególnym akcentem na chronometrię. Zajmują go również rozmaite aspekty technografii wczesnych społeczeństw agrarnych.

dr Joanna Dąbal

Specjalista z zakresu archeologii Gdańska w czasach nowożytnych. Jej działania terenowe obejmują zagadnienia rozbudowy i zagospodarowania przestrzeni miejskiej oraz portu, a także badania fortyfikacji Gdańska wraz z ujściem Wisły, czego pokłosiem są książkowe monografie zbadanych stanowisk. Prowadzi badania źródeł ruchomych z okresu nowożytnego i współczesności ze szczególnym uwzględnieniem wyrobów ceramicznych, rozwijając aktywnie studia nad nowożytnym rzemiosłem i przemysłem na Pomorzu Gdańskim. Wykazuje aktywną działalność naukową w stowarzyszeniach międzynarodowych (Society for Historical Archaeology, Society for Post Medieval Archaeology).

dr Arkadiusz Koperkiewicz

Specjalista w zakresie archeologii wczesnego średniowiecza. W kręgu jego głównych zainteresowań badawczych znajdują się: obrzędowość pogrzebowa wczesnego średniowiecza, archeologia ziem pruskich czasów średniowiecza oraz architektura zakonu krzyżackiego w Prusach. Aktywną działalność terenową związaną z eksploracją stanowisk osadniczych oraz architektury militaris poświadczają liczne publikacje w tym monograficzne opracowania książkowe badanych przez siebie obiektów i stanowisk. W ostatnich latach wiodący nurt badań naukowych stanowiła eksploracja pruskiego stanowiska Barczewko na Warmii w ramach dużego międzynarodowego projektu.

dr Kamil Niedziółka

Dorobek naukowy związany jest z kilkoma zagadnieniami z zakresu osadnictwa w pradziejach. Wśród nich pierwszoplanowe są badania nad późną epoką brązu oraz wczesną epoką żelaza na Pomorzu Gdańskim, zwłaszcza w aspekcie analiz przestrzenno-osadniczych z wykorzystaniem oprogramowania środowiska GIS. Ponadto aktywnie rozwija współpracę interdyscyplinarną z przedstawicielami różnych gałęzi nauk przyrodniczych (geomorfologii, gleboznawstwa, archeobotaniki). Był stałym członkiem zespołu realizującego projekt NCN *Dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze Puszczy Białowieskiej* pod kierownictwem prof. dr hab. Przemysława Urbańczyka.

dr Marcin Paszke

Specjalista z zakresu archeologii Mezopotamii i Elamu w okresie od końca IV tys. p.n.e. do połowy II tys. p.n.e. Ma w swoim dorobku praktyki muzealne w ramach prestiżowego stypendium w Asmolean Museum w Oxfordzie oraz prace wykopaliskowe w Iranie. Jest współtwórcą i koordynatorem projektu *Colloquia Baltica-Iranica* w kooperacji Uniwersytetu Gdańskiego z Iran Heritage Foundation konsolidującego m.in. międzynarodowe środowisko badaczy kultury starożytnej Mezopotamii. Jego zainteresowania badawcze koncentrują się w dużej mierze na aspektach religijnych i sferze symboliki kultur Bliskiego Wschodu w epoce żelaza. Aktywny na polu popularyzacji archeologii.

dr Anna Strobin

Specjalista archeologii epoki żelaza. Zasadniczy obszar jej działań naukowych obejmuje przede wszystkim tereny Pomorza w okresach młodszym przedrzymskim, rzymskim oraz wędrówek ludów. W kręgu zainteresowań jest też rozwój i kontakty społeczności barbarzyńskich w południowej strefie

Morza Bałtyckiego. Dokumentacją dorobku są publikacje naukowe, referaty wygłaszane na konferencjach o zasięgu międzynarodowym i krajowym, jak również wyniki wieloletnich badań wykopaliskowych (m.in. cmentarzyska w Brzynie, pow. pucki i Babim Dole-Borczu, pow. kartuski). Jest współautorką monumentalnej syntezy pradziejów ziem polskich zrealizowanej w ramach projektu *Past Societies*.

W zakładach archeologicznych IAiE zatrudnionych jest również troje pracowników naukowych. Ich działalność badawcza, a szczególnie terenowa, wspomaga kształcenie studentów archeologii UG oraz przyczynia się do wzmacniania współpracy międzynarodowej IAiE z instytucjami zagranicznymi. Są to:

dr Cezary Kucewicz – historyk, specjalista w zakresie wojskowości antycznej Grecji. Swoje badania, oparte w dużej mierze na źródłach archeologicznych, realizuje głównie w Uniwersytecie w Cambridge. Autor publikacji w renomowanych wydawnictwach brytyjskich

mgr Karolina Czonstke – archeolog, specjalista w zakresie wczesnego średniowiecza na Pomorzu i w południowej Skandynawii. Od kilku lat aktywnie realizuje się naukowo we współpracy międzynarodowej w ramach projektów m.in. popularyzujących archeologię w regionie połudnowobałtyckim (Archeo-Balt)

mgr Bartosz Świątkowski - archeolog, specjalista w zakresie wczesnego średniowiecza na Pomorzu i w południowej Skandynawii. Uczestnik badań terenowych na Bornholmie i w Jutlandii w ramach projektów międzynarodowych

4.2. obsada zajęć, ze szczególnym uwzględnieniem zajęć, które prowadzą do osiągnięcia przez studentów kompetencji zawiązanych z prowadzeniem działalności naukowej

Obsada zajęć jest dokonywana z uwzględnieniem profilu specjalizacji, zainteresowań badawczych oraz dorobku naukowego pracowników naukowo-dydaktycznych. Kryteria te są szczególnie ważne w kontekście seminariów licencjackich i magisterskich oraz wykładów kursowych stanowiących rdzeń na obu stopniach studiów.

Pracownicy naukowo-dydaktyczni IAiE, prowadzący zajęcia na kierunku *Archeologia*, realizują badania naukowe z zakresu archeologii powszechnej, Polski i Pomorza, obejmujące wszystkie epoki pradziejów (kamienia, brązu i żelaza), średniowiecza i nowożytności. Doświadczenie oraz kompetencje pracowników naukowo-dydaktycznych poparte wynikami własnych badań, stanowią istotny element zajęć dydaktycznych realizowanych na studiach I stopnia a zwłaszcza II stopnia.

Seminaria licencjackie prowadzą: dr Arkadiusz Koperkiewicz (średniowiecze), dr Marcin Paszke (starożytność), dr Anna Strobin (pradzieje, zwłaszcza od epoki brązu do okresu wędrówek ludów), dr hab. prof. UG Marcin Wąs (pradzieje, zwłaszcza epoka kamienia).

Seminaria magisterskie prowadzą: dr hab. prof. UG. Lech Czerniak, dr hab. prof. UG Sławomir Jędraszek, dr hab. prof. UG Henryk Machajewski, dr hab. prof. UG Waldemar Ossowski, prof. dr hab. Witold Świętosławski, prof. dr hab. Nicholas Sekunda.

Obsadę zajęć w roku akademickim 2020/2021 przedstawiono w formie tabeli w Części III *Raportu samooceny* (Załącznik nr 2, cz. I, pkt. 2).

4.3.łączenie przez nauczycieli akademickich i inne osoby prowadzące zajęcia działalności dydaktycznej z działalnością naukową oraz włączania studentów w prowadzenie działalności naukowej

Obsada zajęć ma ścisły związek z kierunkiem działań naukowych i specjalnością pracowników naukowo-dydaktycznych IAiE. Studenci włączani są bezpośrednio w działalność naukową poprzez uczestnictwo w pracach terenowych (prowadzą czynności eksploracyjne, sporządzają dokumentację, wykonują prace pomiarowe) oraz uczestniczą stosownie do skali kompetencji w opracowywaniu

wyników badań (np. przygotowywanie materiałów ilustracyjnych i rysunków zabytków, sporządzanie zestawienia danych oraz ich obróbkę cyfrową).

W prowadzenie zajęć dydaktycznych, a szczególnie realizowanych w formie ćwiczeń, zaangażowani są też doktoranci, których promotorzy i opiekunowie naukowcy są pracownikami IAiE.

4.4. założenia, cele i skuteczność prowadzonej polityki kadrowej, z uwzględnieniem metod i kryteriów doboru oraz rekrutacji kadry, sposobów, zasad i kryteriów oceny jakości kadry oraz udziału w tej ocenie różnych grup interesariuszy, w tym studentów, a także wykorzystania wyników oceny w rozwoju i doskonaleniu kadry.

Głównym założeniem polityki kadrowej IAiE jest budowanie zespołu posiadającego wysokie kwalifikacje w zakresie badań naukowych oraz kształcenia studentów archeologii. Przyjęcie do pracy w IAiE na stanowisku naukowo-dydaktycznym możliwe jest wyłącznie w drodze konkursu zgodnie z kryteriami określonymi w *Statucie UG* (§108 i §109). Staramy się zatrudniać pracowników w ramach zamkniętych czasowo kontraktów (najczęściej na okres 2-letni). W bieżącym 2020 roku przeprowadzono w drodze postępowania konkursowego rekrutację na stanowisko adiunkta w Zakładzie Archeologii Pradziejowej. W chwili obecnej struktura kadrowa Instytutu wydaje się być dostateczna dla zagwarantowania właściwego poziomu kształcenia w zakresie podstawowego profilu zajęć kursowych dla *Archeologii*. Niemniej dostrzegana jest potrzeba wzmocnień kadrowych, które pozwoliłyby poszerzyć listę przedmiotów dopełniających dydaktykę na I stopniu studiów oraz rozbudować ofertę kształcenia na studiach II stopnia. Stosunkowo wysoka skuteczność awansowania pracowników IAiE w ostatnich latach (3 habilitacje oraz spodziewane 2 kolejne) może w nieodległej przyszłości spowodować niedobór młodszych pracowników nauki. Jakość pracy naukowej i dydaktycznej pracowników IAiE jest oceniana każdego roku. Parametryzacji osiągnięć badawczych służą obligatoryjne sprawozdania podsumowujące aktywność badawczą i publikacyjną oraz zaangażowanie organizacyjne w pracach uczelni, jak również w gremiach naukowych poza UG. Ich wyniki są podstawą Oceny Pracowniczej uzyskiwanej po zaopiniowaniu przez komisję powoływaną co 2 lata przez Dziekana Wydziału Historycznego. Istotnym elementem mającym wpływ na ostateczną ocenę pracownika jest wynik ankietyzacji przeprowadzanej wśród studentów kierunku *Archeologia* na temat jakości dydaktyki realizowanej przez danego pracownika.

4.5. system wspierania i motywowania kadry do rozwoju naukowego lub artystycznego oraz podnoszenia kompetencji dydaktycznych. W tym kontekście warto przedstawić awanse naukowe kadry związanej z ocenianym kierunkiem studiów

Wspieranie i motywowanie kadry do ciągłego podnoszenia poziomu prowadzonych badań jest jednym z celów działań kierownictwa IAiE oraz władz dziekańskich WH. Ważne jest podtrzymywanie atmosfery wzajemnego wsparcia i pomocy w rozwoju naukowym. Istotnym elementem jest premiowanie wyróżniających się pracowników w postaci dodatków finansowych (Nagrody Rektora UG I-III stopnia za osiągnięcia naukowe).

Władze UG umożliwiają podnoszenie kompetencji dydaktycznych poprzez kursy i szkolenia z zakresu nowych form nauczania. Informacje o dostępnych kursach są przesyłane pracownikom drogą mailową lub są anonsowane na stronie internetowej uczelni w *Portalu pracownika*.

Awanse naukowe pracowników Instytutu:

Otrzymanie przez dr hab. prof. UG Nicholasa Sekundę tytułu naukowego profesora nauk humanistycznych – postanowienie Prezydenta RP z dnia 30.12.2015 r.

Nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego Sławomirowi Jędraszkowi - *Uchwała Rady Wydziału Nauk Historycznych UMK w Toruniu nr 59-2017/2018 z dnia 20.02.2018 r.*

Nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego Joannie Pyzel - *Uchwała Rady Wydziału Historycznego UAM w Poznaniu nr 11/2019 z dnia 19.02.2019 r.*

Nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego Marcinowi Wąsowi – *Uchwała Rady Dyscypliny Archeologia UMK w Toruniu nr 3-2019/2020 z dnia 21.01.2020 r.*

Zatrudnienie na stanowisku profesora zwyczajnego prof. dr hab. Nicholasa Sekundę - *Uchwała Senatu UG z dnia 23.06.2016 r.*

Zatrudnienie na stanowisku profesora Uniwersytetu Gdańskiego dr. hab. Henryka Machajewskiego – *Uchwała Senatu UG z dnia 29.01.2015 r.*

Zatrudnienie na stanowisku profesora Uniwersytetu Gdańskiego dr. hab. Waldemara Ossowskiego – *Uchwała Senatu UG z dnia 29.01.2015 r.*

Zatrudnienie na stanowisku profesora Uniwersytetu Gdańskiego dr. hab. Sławomira Jędraszka - *Uchwała Senatu UG z dnia 26.09.2019 r.*

Zatrudnienie na stanowisku profesora Uniwersytetu Gdańskiego dr. hab. Joanny Pyzel – *Uchwała Senatu UG z dnia 31.10.2019 r.*

Zatrudnienie na stanowisku profesora Uniwersytetu Gdańskiego dr. hab. Marcina Wąsa - *Uchwała Senatu UG z dnia 28.05.2020 r.*

4.6. spełnienie reguł i wymagań w zakresie doboru nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia oraz obsady zajęć, zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 powołanej ustawy.

Nie kształcimy w zawodach wymienionych w art. 68 Ustawy.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

5.1. stan, nowoczesność, rozmiary i kompleksowość bazy dydaktycznej i naukowej służącej realizacji zajęć oraz działalności naukowej na ocenianym kierunku w dyscyplinie, do której kierunek jest przyporządkowany

Instytut Archeologii i Etnologii UG mieści się na terenie Starego Miasta przy ulicy Bielańskiej 5 w Gdańsku Śródmieściu. Budynek, oddalony od Kampusu UG w Gdańsku-Oliwie o około 8 km, jest siedzibą IAiE oraz Instytutu Historii Sztuki. Kształcą się w nim studenci kierunków: *Archeologia, Etnologia i Historia sztuki*. Znajdują się w nim 22 pomieszczenia przeznaczone na działalność dydaktyczną o łącznej powierzchni ok. 840 m², mogące pomieścić około 700 studentów. Liczba sal wykładowych jest dostosowana do liczby studentów i zaspokaja potrzeby naukowo-dydaktyczne Instytutu Archeologii i Etnologii. Zasoby lokalowe w gmachu Instytutu pozwalają na realizację zajęć dydaktycznych bez konieczności przemieszczania się studentów. Służą też działalności naukowej pracowników naukowo-dydaktycznych.

W skład bazy lokalowej IAiE wchodzi następujące pomieszczenia wykorzystywane w pracy naukowej i dydaktycznej na kierunku *Archeologia*: 9 sal dydaktycznych o łącznej powierzchni 408 m²; 10 gabinetów pracowników naukowo-dydaktycznych o łącznej powierzchni 210 m²; 3 pomieszczenia władz oraz administracji IAiE o łącznej powierzchni 72,5 m². W budynku znajduje się także Pracownia konserwacji metali (49 m²), Pracownia ceramiki (28,5 m²), dwie Pracownie komputerowe (31 m² i 32 m²) wyposażone w nowy sprzęt komputerowy i oprogramowanie dostosowane do specyfiki

realizowanych zajęć dydaktycznych (przy czym jedna z nich to nowa pracownia, będąca w trakcie rozbudowy) oraz powstająca Pracownia źródłoznawcza (48 m²).

Ponadto w budynku znajdują się pomieszczenia magazynowe o łącznej powierzchni około 400 m², w których deponowane są zbiory zabytków z badań terenowych IAiE. Znajdują się w nich wydzielone stanowiska do pracy.

W budynku znajduje się pomieszczenie, będące siedzibą Koła Naukowego Studentów Archeologii oraz doktorantów (2 sale przeznaczone na działalność studencką o łącznej powierzchni 28,5 m²). Do dyspozycji studentów kierunków *Archeologia* i *Etnologia* jest też tzw. *Pokój cichej nauki*.

W budynku siedziby IAiE znajduje się też Biblioteka Historii Kultury, będąca filią Biblioteki Uniwersytetu Gdańskiego (patrz: pkt. 5.6).

Budynek od września 2020 r. przechodzi gruntowny remont, którego zakończenie zaplanowane jest na kwiecień 2021 r. Jego efektem będzie odnowienie elewacji budynku, przebudowa wejścia głównego dostosowanego dla osób niepełnosprawnych, unowocześnienie części infrastruktury (m.in. wymiana instalacji grzewczej i elektrycznej, modernizacja holu głównego).

W zakresie bazy lokalowej potrzeby naukowo-dydaktyczne IAiE są zaspokojone w stopniu dostatecznym. Jako zadowalające można ocenić wyposażenie Instytutu w sprzęt komputerowy. Mniej zadowalający jest natomiast stopień wyposażenia sal dydaktycznych w sprzęt multimedialny (rzutniki, głośniki). Zainstalowane na stałe rzutniki multimedialne znajdują się tylko w dwóch salach, w związku z czym pracownicy korzystają z rzutników przenośnych instalowanych każdorazowo przed zajęciami.

Obsługujący studentów archeologii Dziekanat Wydziału Historycznego mieści się w głównym kampusie Uniwersytetu Gdańskiego przy ulicy Wita Stwosza 55. Studenci kierunku *Archeologia* korzystają również ze znajdującej się w nim Biblioteki Humanistycznej (filii BUG).

5.2. infrastruktura i wyposażenie instytucji, w których prowadzone są zajęcia poza uczelnią oraz praktyki zawodowe (w przypadku, gdy w planie studiów na ocenianym kierunku zostały uwzględnione praktyki zawodowe)

W ramach kształcenia na kierunku *Archeologia* studenci odbywają część zajęć poza bazą lokalową Uczelni. W przyległym do kampusu UG Trójmiejskim Parku Krajobrazowym realizowane są przez pracowników Wydziału Biologii *Praktyczne zajęcia z paleoekologii* (pierwszy rok studiów licencjackich). Przede wszystkim jednak zamiejscowy i terenowy charakter mają wykopaliskowe praktyki wakacyjne. Ich organizacją pod względem logistycznym zajmują się pracownicy naukowo-dydaktyczni lub kierownicy badań wykopaliskowych. Korzystają przy tym z pomocy udzielanej przez administrację UG. Często w działania takie włączani są studenci. W przypadku praktyk wykopaliskowych w okresie wakacyjnym realizowanych poza Gdańskiem, wykorzystywana jest infrastruktura w miejscu działań ekspedycji (głównie szkoły, gospodarstwa agroturystyczne, rzadziej hotele lub wynajęte lokale). Część środków na pokrycie kosztów noclegów studentów pokrywana jest z funduszy UG. W pracach terenowych wykorzystywany jest sprzęt, materiały i zasoby techniczne IAiE.

5.3. dostęp do technologii informacyjno-komunikacyjnej (w tym Internetu a także platformy e-learningowej, w przypadku, gdy na ocenianym kierunku prowadzone jest kształcenie z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość) oraz stopnia jej wykorzystania w procesie nauczania i uczenia się studentów oraz w działalności i komunikacji naukowej

Uczelnia zapewnia pracownikom dostęp do technologii informacyjno-komunikacyjnej w procesie kształcenia oraz w zakresie prowadzonej działalności naukowej. W procesie nauczania i uczenia się można korzystać z platformy e-learningowej funkcjonującej na Portalu Edukacyjnym w ramach strony internetowej UG. Oprócz niej działają również internetowy Portal Pracownika i Portal Studenta umożliwiające komunikację dotyczącą dydaktyki (np. elektroniczny indeks) oraz spraw administracyjnych.

IAiE posiada własną stronę internetową, będącą częścią struktury strony WH, a ponadto profil na portalu Facebook, na którym umieszczane są komunikaty o działalności naukowej i popularyzatorskiej

pracowników IAiE oraz studentów archeologii. Własną stroną internetową oraz profil FB posiada Studenckie Koło Naukowe Archeologii Śródziemnomorskiej UG (<https://sknasug.wordpress.com>).

Studenci kierunku *Archeologia* oraz pracownicy mają możliwość korzystania i czasowego testowania baz zawierających teksty w formie elektronicznej z zakresu nauk humanistycznych oraz innych dziedzin pokrewnych archeologii. Zawarte są w nich książki, a także artykuły z zakresu m. in. archeologii, historii i antropologii kulturowej (np. *Historical Abstracts with Full Text*). Uniwersytet Gdański posiada ponadto dostęp do baz grupujących czasopisma (np. Academic Search Complete, JSTOR, Master File Premier) oraz książki elektroniczne (np. Academic Complete, Academic Research eBooks Library). Dostęp do powyższych baz możliwy jest ze strony domowej www Biblioteki Głównej UG (<http://www.bg.ug.edu.pl/e-zasoby/bazy-danych>).

IAiE posiada i sukcesywnie rozbudowuje bazę informatyczną. Ilość stanowisk komputerowych dostępnych dla studentów i pracowników IAiE UG:

- dwie pracownie komputerowe (w tym nowa pracownia działająca od tego roku akademickiego), w których łącznie znajdują się 22 stanowiska komputerowe wyposażone w sprzęt i oprogramowanie komputerowe zakupione w 2019 i 2020 roku;
- trzy stanowiska komputerowe w Bibliotece Historii Kultury z dostępem do internetowych katalogów bibliotecznych;
- komputery stacjonarne znajdujące się w każdym gabinecie pracowników, umożliwiające realizację zadań dydaktycznych i naukowych, podłączone do drukarki sieciowej znajdującej się w sekretariacie IAiE.

Poprawy wymaga jednak kwestia ograniczonego dostępu studentów do Internetu bezprzewodowego. Pokrycie pomieszczeń siecią WiFi jest bardzo małe ze względu na tłumienie związane ze specyfiką konstrukcyjną budynku. Obecnie funkcjonuje tylko jeden punkt dostępowy, a kolejny zostanie wkrótce zainstalowany w bibliotece po zakończeniu remontu. Internet Wi-Fi dostępny jest tylko w holu na parterze budynku poprzez urządzenie dostępowe eduroam, po wcześniejszym zainstalowaniu certyfikatów dostępnych na uniwersyteckim koncie pracownika oraz studenta. Poprawa tej sytuacji wymaga zakupu i zainstalowania 12 urządzeń eduroam.

5.4. udogodnienia w zakresie infrastruktury i wyposażenia dostosowanych do potrzeb studentów z niepełnosprawnością,

Budynek IAiE UG jest w przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych (specjalne podjazdy, winda, toalety i miejsca parkingowe). Podobne udogodnienia występują na całym terenie kampusu UG, w tym w Bibliotece Głównej UG (BUG). Ponadto w budynku, będącym siedzibą dziekanatu WH obsługującego także studentów archeologii, znajdują się 2 stanowiska komputerowe dla osób niepełnosprawnych, a sale oznaczone są alfabetem Braille'a (szczegółowy wykaz udogodnień znajduje się na stronie internetowej BUG: <https://www.bg.ug.edu.pl/biblioteka-dla-niep>).

Obecnie na kierunku *Archeologia* nie studiuje żadna osoba z niepełnosprawnością ruchową.

5.5. dostępności infrastruktury, w tym aparatury naukowej, oprogramowania specjalistycznego i materiałów dydaktycznych, w celu wykonywania przez studentów zadań wynikających z programu studiów w ramach pracy własnej,

IAiE UG posiada i stale rozbudowuje infrastrukturę umożliwiającą realizację zadań wynikających z programu studiów na kierunku *Archeologia*. W zasobach Instytutu znajduje się sprzęt i specjalistyczna aparatura badawcza z różnych grup technicznych, służące głównie realizacji prac wykopaliskowych i wykorzystywane podczas praktyk studenckich, a także ćwiczeń o charakterze praktycznym. Do dyspozycji studentów i pracowników naukowo-dydaktycznych są: niwelatory, teodolity, autonomiczne systemy pomiarowe, ręczne odbiorniki GPS, detektory metali, fotograficzne aparaty cyfrowe z akcesoriami, stół bezcieniowy, mikroskopy, dron i podstawowy drobny sprzęt wykopaliskowy (szpadle, łopaty, sita, szpachelki itp.), a także specjalistyczne oprogramowanie i tablety graficzne. W najbliższym czasie planowany jest zakup skanera 3D.

IAiE posiada też materiały dydaktyczne wykorzystywane na zajęciach mających na celu nabycie umiejętności praktycznych z zakresu programu studiów na kierunku *Archeologia*. Wśród nich można wymienić: zbiory próbek materiałów zabytkowych obejmujących różne kategorie źródeł archeologicznych (krzemienie, ceramikę, kafle, szkło), litotekę surowców kamiennych, fantom szkieletu ludzkiego itp.

5.6.system biblioteczno-informacyjny uczelni, w tym dostęp do aktualnych zasobów informacji naukowej w formie tradycyjnej i elektronicznej, o zasięgu międzynarodowym oraz zakresie dostosowanym do potrzeb wynikających z procesu nauczania i uczenia się na ocenianym kierunku, a także działalności naukowej w zakresie dyscypliny, do której przyporządkowany jest kierunek, w tym w szczególności dostępu do piśmiennictwa zalecanego w sylabusach

Studenci i pracownicy IAiE UG mają łatwy dostęp do zbiorów Biblioteki Historii Kultury (będąca obecnie filią Biblioteki Głównej UG) zlokalizowanej w siedzibie Instytutu na ul. Bielańskiej 5. Powstała ona w wyniku scalenia istniejących uprzednio bibliotek instytutowych – Instytutu Archeologii i Etnologii oraz Instytutu Historii Sztuki. Gromadzi ona pozycje o problematyce związanej przede wszystkim z archeologią, historią sztuki, historią i etnologią. W jej zasobach znajduje się około 2500 książek o tematyce archeologicznej oraz 75 tytułów czasopism archeologicznych. Księgozbiór jest uzupełniany stosownie do potrzeb pracowników i studentów. Corocznie przyjmowane są od pracowników zgłoszenia dotyczące proponowanych zakupów publikacji wykorzystywanych w procesie kształcenia i działalności naukowej. W placówce tej książki są w wolnym dostępie dla czytelników, którzy mają możliwość korzystania ze stanowisk komputerowych w czytelnicy z dostępem do internetowych zasobów biblioteki uniwersyteckiej.

W kampusie uniwersyteckim, obok budynku Wydziału Historycznego, znajduje się Biblioteka Główna UG. Zgromadzony tam księgozbiór zawiera podstawowy korpus książek z zakresu humanistyki, nauk społecznych i dziedzin pokrewnych archeologii. Udostępniany jest on w kilku czytelniach specjalistycznych (577 miejsc pracy dla czytelników, w tym 83 ze stanowiskami komputerowymi) oraz wypożyczany na zewnątrz. Księgozbiór z zakresu tych dziedzin liczy około 230 tys. woluminów oraz 1164 tytuły czasopism naukowych. Ważnym elementem jest wypożyczalnia międzybiblioteczna.

Biblioteka Uniwersytetu Gdańskiego oferuje studentom i pracownikom dostęp do licencjonowanych serwisów elektronicznych czasopism oraz książek, m.in. renomowanych wydawców jak Elsevier czy Springer. Oprócz nich do dyspozycji czytelników są bazy czasopism Science Direct, JSTOR i inne. Studenci mają dostęp do obszernej kolekcji książek elektronicznych liczącej ponad 530 tys. tytułów.

W związku z ograniczeniami wynikającymi z zagrożenia koronawirusem, biblioteka UG wprowadziła szereg rozwiązań ułatwiających korzystanie ze zgromadzonych w niej zasobów, jak np. książkomat lub udostępnianie publikacji w formie elektronicznej (w plikach pdf).

Oprócz zasobów własnych Uniwersytetu Gdańskiego studenci kierunku *Archeologia* mogą korzystać z bogatych zasobów biblioteki Muzeum Archeologicznego w Gdańsku położonego w niedużej odległości od siedziby IAiE oraz z Biblioteki Gdańskiej PAN.

Ponadto trudno dostępne publikacje są użyczane studentom przez nauczycieli akademickich IAiE.

5.7.sposoby, częstość i zakres monitorowania, oceny i doskonalenia bazy dydaktycznej i naukowej oraz systemu biblioteczno-informacyjnego, a także udziału w ocenie różnych grup interesariuszy, w tym studentów

Monitorowanie, ocena i doskonalenie bazy dydaktycznej oraz naukowej jest przedmiotem stałej troski władz IAiE. Niestety brak systemowych rozwiązań w zakresie rozbudowy bazy dydaktycznej i naukowej. Indywidualnie, w zależności od potrzeb, są one konsultowane z władzami Wydziału, a sprzęt i materiały techniczne pozyskiwane są w rezultacie badań własnych archeologów z IAiE. Ponieważ IAiE jest stosunkowo młodą (12-letnią) instytucją, wymaga ona stałej i intensywnej rozbudowy i

doposażenia w zakresie zasobów dydaktycznych oraz narzędzi wspomagających nauczanie (np. sprzęt, materiały dydaktyczne, akcesoria laboratoryjne, kolekcje referencyjne itp.). Potrzeby lokalowe IAiE UG zostały poprawione w 2016 roku, kiedy to na potrzeby funkcjonowania drugiego kierunku studiów – *Etnologii*, przekazane zostały nowe pomieszczenia dydaktyczne, odciążając dotychczasowe obciążenie sal dydaktycznych. Należy jednak oczekiwać dalszego unowocześniania infrastruktury lokalowej (np. poprzez zamontowanie stacjonarnych projektorów multimedialnych we wszystkich salach wykładowych) Szczególnie przydatne jest wydzielenie osobnych przestrzeni o charakterze laboratoriów. Potencjał lokalowy budynku pozwala na adaptację do tego celu dodatkowych pomieszczeń, co wymaga jednak nakładu odpowiednich środków oraz zrozumienia skali potrzeb zarówno przez władze wydziału, jak i uczelni.

W ocenie zasobów i bazy dydaktycznej IAiE uczestniczą też interesariusze zewnętrzni, jak również brane są pod uwagę postulaty studentów (niekiedy zgłaszane indywidualnie lub zbiorowo). W odpowiedzi na nie wyremontowano główną salę wykładową i rozbudowano pracownię komputerową.

Rozwój zbioru biblioteki, w której znajduje się księgozbiór „archeologiczny” jest możliwy dzięki cyklicznym konsultacjom władz dziekańskich WH z pracownikami Instytutu (poprzez indywidualnie adresowane zapytania odnośnie potrzeb w zakresie zakupów pożądanych tytułów).

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

6.1. zakres i formy współpracy uczelni z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym z pracodawcami oraz jej wpływu na koncepcję kształcenia, efekty uczenia się, program studiów i jego realizację, w tym realizację praktyk zawodowych (w przypadku, gdy w planie studiów na ocenianym kierunku zostały uwzględnione praktyki zawodowe)

Instytut Archeologii i Etnologii UG utrzymuje kontakty z otoczeniem społeczno-gospodarczym, będącym naturalnym partnerem dla naszej dyscypliny. Dążąc do sformalizowania kontaktów pomiędzy IAiE a instytucjami o profilu archeologicznym podpisane zostały umowy partnerskie pomiędzy Uniwersytetem Gdańskim a Muzeum Archeologicznym w Gdańsku, Muzeum Gdańska (wcześniej Muzeum Historycznym Miasta Gdańska), Pracownią Archeologiczno-Konserwatorską Maria Karolina Kocińska, firmą „Signum” Aleksander Kwapiński oraz firmą „Pro-Archeo”.

Celem umów zawartych z interesariuszami zewnętrznymi jest opiniowanie programu dydaktycznego kierunku *Archeologia*. Wszyscy interesariusze zewnętrzni, w odpowiedzi na prośbę dyrektora IAiE, formułują i przekazują do Instytutu swe opinie i sugestie. Ogólnie stwierdzić należy, iż wszyscy interesariusze pozytywnie oceniają program dydaktyczny, dzieląc się jednocześnie swoimi spostrzeżeniami i sugestiami na temat zmian sprzyjających kształceniu. Prawie wszystkie uwagi dotyczące modyfikowania i tematycznego rozszerzania zajęć są uwzględniane w korygowaniu programu dydaktycznego.

Priorytetem działań w tym zakresie jest stworzenie takich relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym, aby każdy student miał możliwość realizacji wakacyjnych ćwiczeń wykopaliskowych w instytucjach o różnych profilach działań (akademickim, muzealnym i usługowym). Taka perspektywa stwarza warunki dla wszechstronnego rozwoju w zakresie archeologii terenowej, a zwłaszcza przyswojenia różnorodnych metod i technik wykopaliskowych adekwatnych do eksploracji i dokumentowania stanowisk z różnych okresów przeszłości. Zacieśnienie więzi z interesariuszami zazwyczaj stwarza też szanse na zatrudnienie absolwentów w instytucjach współpracujących z IAiE. Stąd też staramy się intensywnie współpracować z instytucjami muzealnymi, głównie Muzeum Archeologicznym i Muzeum Gdańska oraz muzeami w regionie pomorskim, gdzie zatrudnienie naszych absolwentów jest najbardziej realne. Jednym z wyrazów relacji z otoczeniem społeczno-kulturalnym jest obecność i uczestnictwo naszych pracowników w radach muzeów (np. w Muzeum Archeologicznym w Gdańsku prof. dr hab. W. Świątosławski) lub w roli konsultantów naukowo-

merytorycznych (np. w Centrum Nauki Experiment w Gdyni dr J. Dąbal). Ważnymi interesariuszami zewnętrznymi są dla nas także prywatne firmy prowadzące badania archeologiczne o charakterze ratowniczym i konserwatorskim, a zarazem działające w szeroko rozumianej sieci kontaktów regionalnych. Poprzez uczestnictwo studentów w działaniach realizowanych przez podmioty gospodarcze o profilu archeologiczno-konserwatorskim studenci nabywają wiedzę i umiejętności z zakresu organizacji pracy, działań badawczych o profilu ratowniczym i funkcjonowania archeologii usługowej w warunkach wolnorynkowych.

Inną z form współpracy z otoczeniem społecznym jest też działalność informacyjna i popularyzatorska prowadzona w szkołach podstawowych i średnich przez studentów archeologii UG. Na podkreślenie zasługuje aktywność Koła Naukowego Studentów Archeologii pod opieką dr Joanny Dąbal oraz działalność dr. Marcina Paszke w instytucjach szkolno-oświatowych i edukacyjnych (np. Centrum Nauki Experiment w Gdyni) na terenie Trójmiasta i w regionie.

6.2. sposoby, częstość i zakres monitorowania, ocena i doskonalenie form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów i doskonalenie jego realizacji.

Częstotliwość kontaktów z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego jest zróżnicowana. W przypadku instytucji muzealnych (zwłaszcza Muzeum Archeologicznego w Gdańsku) kontakt jest mniej formalny, a wymiana informacji jest od wielu lat systematycznie podtrzymywana. Wyrazem tego są liczne wspólne przedsięwzięcia, jak np. konferencje, sesje sprawozdawcze czy współredagowane publikacje książkowe. Wynikające z tych często nieformalnych kontaktów doświadczenia i wiedza, mogą być wykorzystywane w korekcie i wzbogacaniu programu studiów.

Współpraca z interesariuszami zewnętrznymi IAiE sprzyja zwłaszcza uzyskiwaniu opinii na temat kwalifikacji absolwentów kierunku *Archeologia* oraz ich przygotowania do wykonywania wyuczonego zawodu. Wyrażają oni oczekiwania na temat pożądanych kwalifikacji absolwentów naszego kierunku. W związku z tym IAiE periodycznie organizuje spotkania z wszystkimi interesariuszami zewnętrznymi, którzy reprezentują instytucje i podmioty mogące w przyszłości być miejscem zatrudnienia dla obecnych studentów archeologii.

W trakcie tych spotkań dokonywane są oceny dostosowania efektów kształcenia do potrzeb rynku pracy. Omawiany jest obowiązujący program kształcenia oraz przedstawiane są propozycje jego udoskonalenia i sugerowane kierunki zmian. Dyskutowane są także kwestie organizacyjne dotyczące odbywania praktyk przez studentów. Dotychczasowe spotkania z interesariuszami zewnętrznymi potwierdzają bardzo dobre przygotowanie studentów i dostosowanie programów studiów do potrzeb i oczekiwań potencjalnych pracodawców.

Zagadnienia i tematy poruszane na spotkaniach dyrektora IAiE z interesariuszami zewnętrznymi są prezentowane i poddawane dyskusji podczas zebrań pracowników instytutu.

Obecnie trwają starania nad nawiązaniem współpracy z innymi instytucjami, głównie muzeami archeologicznymi w kraju oraz urzędami konserwatorów wojewódzkich, które z jednej strony mogą wspomóc kształtowanie programu studiów na kierunku *Archeologia*, z drugiej natomiast pozwolą poszerzyć sieć kontaktów IAiE poza regionem pomorskim.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

7.1. roli umiędzynarodowienia procesu kształcenia w koncepcji kształcenia i planach rozwoju kierunku (przy uwzględnieniu każdego z ocenianych poziomów studiów)

Jednym z celów władz IAiE jest podnoszenie stopnia umiędzynarodowienia kierunku *Archeologia*, poprzez wspieranie działalności naukowej pracowników instytutu poza granicami kraju, wzmocnienie

współpracy ze specjalistami z innych krajów, jak i zawiązywanie międzynarodowej kooperacji w sferze dydaktyki.

Do końca 2020 roku podpisano 7 umów partnerskich dotyczących współpracy, w zakresie badań archeologicznych i wymiany doświadczeń oraz udziału studentów kierunku *Archeologia*, z instytucjami z 6 państw: Danii (od 2019 r.), Macedonii (od 2016 r.), Rosji (od 2014 do 2024 r.), Rumunii (od 2018 do 2020 r.), Szwecji (od 2019 r.) i Węgier (od 2019 r.).

Dotychczasowe kontakty międzynarodowe IAiE związane są głównie z działalnością wykopaliskową za granicą, w ramach których studenci odbywali wakacyjne ćwiczenia terenowe. Planowane jest zintensyfikowanie w najbliższych latach działań mających na celu pozyskanie nowych instytucji partnerskich za granicą. Plan ten obejmuje także poszerzenie oferty dydaktycznej prowadzonej w językach obcych z myślą o studentach zagranicznych.

Procesowi umiędzynarodowienia sprzyja także fakt, że pracownicy naukowo-dydaktyczni IAiE są członkami wielu międzynarodowych organizacji naukowych.

7.2. aspektów programu studiów i jego realizacji, które służą umiędzynarodowieniu, ze szczególnym uwzględnieniem kształcenia w językach obcych

W ramach umiędzynarodowienia studiów, UG ma w swojej ofercie dydaktycznej ogólnodostępne przedmioty prowadzone w języku angielskim. Są to głównie przedmioty fakultatywne oraz otwarte wykłady ogólnouniwersyteckie, realizowane poza obowiązującym programem studiów. W ostatnich latach wykłady na temat archeologii i kultury antycznej realizował na WH prof. dr hab. N. Sekunda, dla którego język angielski jest językiem podstawowym, co zapewnia wysoki poziom zarówno ogólnojęzykowy, jak i w zakresie terminologii archeologicznej. Niestety, jak dotąd niewielka liczba studentów wykazała nimi zainteresowanie. Bierność studentów w tym zakresie jest zjawiskiem powszechnym - preferują oni zarówno wykłady kursowe, jak i fakultatywne realizowane wyłącznie w języku polskim. Stąd też na obu poziomach studiów zajęcia w języku angielskim odbywają się tylko w ramach lektoratów.

Wyrazem gotowości kadry dydaktycznej IAiE do kształcenia studentów w języku obcym, jest m.in. oświadczenie o posiadaniu odpowiednich kompetencji językowych oraz gotowości do przygotowania i prowadzenia zajęć, które musi podpisać każdy nowoprzyjęty pracownik. W treściach większości zajęć dydaktycznych na obu stopniach studiów pojawia się również podstawowa i specjalistyczna terminologia z zakresu archeologii w języku angielskim. Proponowana literatura uzupełniająca do prowadzonych przedmiotów to w większości także publikacje (zwłaszcza artykuły) w językach obcych (głównie angielskim, znacznie rzadziej niemieckim).

7.3. stopnia przygotowania studentów do uczenia się w językach obcych i sposobów weryfikacji osiągnięcia przez studentów wymaganych kompetencji językowych oraz ich oceny

Przygotowanie studentów do uczenia się w językach obcych jest realizowane poprzez obowiązkowe zajęcia z języka obcego nowożytnego. W programie studiów na kierunku *Archeologia* uwzględniony jest obligatoryjny lektorat z języka angielskiego (głównie ze względu na jego popularność i raczej powszechne pod tym względem przygotowanie absolwentów szkół średnich). Na studiach I stopnia zajęcia te są realizowane w wymiarze 120 godzin i kończą się egzaminem weryfikującym osiągnięcie przez studentów znajomości języka angielskiego na poziomie B2. W programie studiów II stopnia lektorat z języka obcego realizowany jest w wymiarze 60 godzin i kończy się egzaminem na poziomie B2+. Ponadto studenci mają możliwość udziału w otwartych ogólnouniwersyteckich wykładach monograficznych prowadzonych w języku angielskim. Chętni mogą uczestniczyć w lektoracie innego nowożytnego języka obcego, który odbywa się w Centrum Języków Obcych UG w Sopocie. Studenci kierunku *Archeologia* wykazują zadowalający stopień przygotowania do uczenia się w językach obcych, a niektórzy z nich władają dwoma i więcej językami obcymi.

7.4. skali i zasięgu mobilności i wymiany międzynarodowej studentów i kadry

Wspierając proces międzynarodowej wymiany społeczności akademickiej UG, władze Uczelni umożliwiają studentom i pracownikom wyjazdy w ramach zawartych umów bilateralnych oraz indywidualnych zaproszeń. Międzynarodową mobilność studentów umożliwia zwłaszcza program Erasmus+. W jego ramach studenci kierunku *Archeologia* mogą kształcić się za granicą, dzięki bilateralnym umowom, które zostały podpisane z pięcioma uczelniami: Göteborgs Universitet (Göteborg - Szwecja), University College Dublin (Irlandia), University of the Aegean (Rodos - Grecja), University of the Peloponnese (Kalamata - Grecja) oraz uniwersytet w Hradec Králové (Czechy). W ciągu 6 ostatnich lat w programie Erasmus+ uczestniczyło 11 studentów *Archeologii*. W grupie tej 6 osób uczestniczyło w praktykach „erasmusowskich”. Należy zaznaczyć, że w ostatnich latach liczba studentów archeologii, korzystających z programu Erasmus+ jest bardzo mała: w roku akademickim 2016/2016 – 1 osoba, a w latach 2017/2018 i 2018/2019 po 2 osoby. Na studia archeologiczne w UG nie przyjechał dotychczas żaden student z uczelni partnerskich. W wymianie międzynarodowej w ramach programu *Erasmus+ Staff Mobility for teaching* uczestniczyło tylko dwóch pracowników IAiE: prof. dr hab. N. Sekunda w Grecji i dr T. Chmielewski w Czechach. Ponadto poza programem Erasmus zawarte zostały umowy o współpracy z 3 instytucjami zagranicznymi: Muzeul Județean Satu Mare (Rumunia), Jóna Andrés Múzeum w Nyíregyháza (Węgry) oraz Muzeum Archeologicznym w Zagrzebiu (Chorwacja). Dzięki nim ośmioro studentów z UG brało udział w badaniach wykopaliskowych lub przeprowadzało staże w tych instytucjach.

Wymiana studencka i mobilność międzynarodowa studentów *Archeologii* UG możliwa jest także w ramach projektu ArchaeoBalt (realizowanego w latach 2014-2020 w ramach programu Interreg Południowy Bałtyk), którego IAiE jest jednym z realizatorów wraz z partnerskimi instytucjami Muzeum Gdańska oraz Uniwersytetu w Lund (Szwecja) i Uniwersytetu w Arhus (Dania). We wrześniu 2018 roku w IAiE odbyło się dwudniowe inicjujące spotkanie z udziałem archeologów z Danii i Szwecji. W projekcie Instytut jest reprezentowany przez pracowników naukowych mgr Karolinę Czonstke i mgr. Bartosza Świątkowskiego. Pod ich opieką merytoryczną pięcioro studentów z IAiE uczestniczyło w badaniach na Bornholmie i w Szwecji, natomiast na badania do Polski (Gdańska i Owidza) przyjechało 5 studentów z Arhus.

Udział pracowników IAiE w wymianie międzynarodowej przejawia się głównie poprzez wyjazdy do ośrodków naukowych za granicą. Najczęściej są one związane z prowadzonymi badaniami terenowymi (dr hab. Prof. UG S. Jędraszek w Egipcie, prof. dr hab. N. Sekunda w Macedonii i Grecji, dr T. Chmielewski w Rumunii), kwerendami źródłowymi, rzadziej natomiast z dydaktyką.

Osobną formą kontaktów międzynarodowych pracowników IAiE jest aktywny i intensywny udział w konferencjach w wielu krajach Europy oraz Ameryki Północnej.

7.5. udziału wykładowców z zagranicy w prowadzeniu zajęć na ocenianym kierunku

Elementem służącym umiędzynarodowieniu oraz poszerzaniu kompetencji językowych studentów kierunku *Archeologia* są konferencje naukowe i wykłady zagranicznych gości w IAiE. Szczególnie ważne w tym względzie są organizowane przez Koło Naukowe Studentów Archeologii Śródziemnomorskiej wykłady na tematy dotyczące archeologii świata antycznego. W latach 2015-2020 studenci mieli możliwość uczestniczenia w IAiE w wykładach wygłoszonych w języku angielskim przez zaproszonych naukowców z: Anglii, Bułgarii, Irlandii, Szkocji, Słowenii, Ukrainy. Członkowie Koła Naukowego odbyli też wyjazdy zagraniczne do instytucji archeologicznych i muzealnych w Rzymie, Londynie i Wiedniu.

7.6. sposobów, częstości i zakresu monitorowania i oceny umiędzynarodowienia procesu kształcenia oraz doskonalenia warunków sprzyjających podnoszeniu jego stopnia, jak również wpływu rezultatów umiędzynarodowienia na program studiów i jego realizację

Rada Programowa Archeologii IAiE UG jest świadoma, iż proces umiędzynarodowienia kształcenia wymaga stałego ulepszania. Trwają prace nad zwiększeniem udziału wykładowców zagranicznych w kształceniu na kierunku *Archeologia*. Obecnie trwają starania nad podpisaniem umów bilateralnych z

ośrodkami zagranicznymi, które umożliwią wymianę kadry i studentów pomiędzy IAiE a współpracującymi uczelniami.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

8.1.dostosowania systemu wsparcia do potrzeb różnych grup studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością

Uniwersytet Gdański wspiera potrzeby różnych grup studentów, oferując im pomoc materialną w postaci stypendium socjalnego, stypendium specjalnego dla osób niepełnosprawnych, stypendium Rektora UG dla najlepszych studentów oraz zapomóg. Zasady przyznawania stypendiów określone są w *Regulaminie przyznawania pomocy materialnej studentom UG*. Liczba stypendiów przyznanych studentom archeologii przedstawiona została w tabeli:

Rok akademicki	Stypendium socjalne	Stypendium specjalne	Stypendium Rektora UG	Zapomoga
2019/2020	6	0	13	1
2018/2019	8	1	12	0
2017/2018	14	2	13	1
2016/2017	10	3	16	1
2015/2016	19	7	15	1

Formą pomocy materialnej jest także zakwaterowanie w domach studenckich.

W różnych sytuacjach życiowych możliwe jest, za zgodą Prodziekana ds. Studenckich i Kształcenia, odbywanie studiów według indywidualnej organizacji studiów lub uzyskanie urlopu od studiów. Kwestie te reguluje *Regulamin Studiów UG* (Rozdział 6 i 8). W okresie objętym oceną z możliwości tej nie korzystał żaden ze studentów archeologii. Budynek Instytutu Archeologii i Etnologii jest przygotowany do potrzeb osób niepełnosprawnych (por. pkt 5.4). Na UG działa także Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnością, które oferuje wiele form wsparcia studentów niepełnosprawnych, m. in.: usługę konsultanta dydaktycznego, asystenta dydaktycznego, asystenta bibliotecznego i asystenta informatycznego, adaptację materiałów dydaktycznych do potrzeb osób niepełnosprawnych, udostępnianie specjalistycznego sprzętu, indywidualne lektoraty językowe, konsultacje psychologiczne, zajęcia sportowo-rehabilitacyjne czy zajęcia z orientacji przestrzennej.

Co roku kilka osób z różnymi niepełnosprawnościami podejmuje studia na kierunku *Archeologia*. W okresie objętym oceną były to odpowiednio: w 2015 r. - 5 osób, w 2016 r. - 2 osoby, w 2017 r. - 3 osoby, w 2018 r. - 2 osoby, w 2019 r. - 1 osoba i w 2020 r. - 2 osoby.

8.2.zakresu i form wspierania studentów w procesie uczenia się

Wykwalifikowana kadra badawczo-dydaktyczna wspiera studentów archeologii UG w procesie uczenia się, nie tylko służąc radą i pomocą w terminach wyznaczonych konsultacji (z których studenci rzadko korzystają), ale także podczas osobistych rozmów, czy też komunikacji za pomocą poczty elektronicznej. Kontakty te ułatwia fakt, że IAiE jest kameralnym Instytutem, gdzie pracownicy znają studentów a studenci pracowników, co niweluje dystans.

Studenci są informowani na pierwszych zajęciach o treści programowej każdego przedmiotu, literaturze, wymaganiach formalnych i zasadach zaliczenia. Informacje te znaleźć mogą również w sylabusach.

8.3.form wsparcia

a. krajowej i międzynarodowej mobilności studentów

Krajowa mobilność studentów możliwa jest w ramach programu MOST, który nie cieszy się nadmiernym zainteresowaniem. W latach 2015-2020 tylko jedna osoba wyjechała na dwa semestry na Uniwersytet Wrocławski, z którego na UG na jeden semestr przybyła też jedna studentka.

Studenci archeologii mają możliwość zmiany uczelni. W latach 2015-2020 skorzystały z niej w sumie 4 osoby, przy czym 2 przeniósł się na UG, a 2 z UG na inną uczelnię. Taka forma mobilności cieszy się większym zainteresowaniem studentów I stopnia (3 z 4 przypadków). Studia II stopnia na kierunku *Archeologia* rozpoczynają absolwenci studiów licencjackich także z innych uczelni, choć udział ich jest niewielki.

Międzynarodowa mobilność studentów przedstawiona została w: pkt. 7.4.

b. prowadzenia działalności naukowej oraz publikowania lub prezentacji jej wyników, jak również w uczestniczeniu w różnych formach komunikacji naukowej lub twórczości artystycznej

Studenci kierunku *Archeologia* mają możliwość prowadzenia działalności naukowej w ramach praktyk wykopaliskowych, zwłaszcza prowadzonych przez pracowników IAiE. Szczególnie zainteresowani studenci angażowani są w realizację, związanych z tymi badaniami, projektów. Przykładem jest projekt MKiDN *Publikacja wyników badań archeologiczno-architektonicznych Twierdzy Wisłoujście w Gdańsku* kierowany przez dr J. Dąbal, w którym uczestniczyło 5 studentów, a wyniki ich prac ukazały się w formie artykułów w wieloautorskiej monografii podsumowującej projekt.

Studenci archeologii UG uczestniczą także w realizacji międzynarodowego projektu ArchaeoBalt. Obejmuje on udział w badaniach wykopaliskowych prowadzonych na stanowiskach w Polsce, Danii i Szwecji oraz popularyzację i upowszechnianie dziedzictwa kulturowego Morza Bałtyckiego poprzez różne działania kulturalno-edukacyjne, takie jak dni otwarte, warsztaty, wystawy, działalność w mediach społecznościowych.

Wydawane przez UG czasopismo *Gdańskie Studia Archeologiczne* umożliwia publikację prac najlepszych studentów. W latach 2015-2020 ukazało się tam 6 artykułów autorstwa studentów archeologii. Pracownicy IAiE wspierają też studentów w realizacji publikacji w innych wydawnictwach, np. artykuły autorstwa 2 studentek ukazały się w *Völkerwanderungszeitliche Siedlung von Tumiany (Daumen) im Kreise Allenstein*, red. T. Baranowski, *Vetera et nova*, t. 7, Warszawa 2017.

Studenci prowadzą także własną działalność naukową w ramach kół naukowych, przy wsparciu pracowników IAiE. Koło Naukowe Studentów Archeologii (KNSA) corocznie realizuje niewielki, wyjazdowy projekt: na przykład w 2016 r. przeprowadziło inwentaryzację zabytkowej kaplicy cmentarnej we wsi Żuławka. W ramach koła bardzo prężnie działa sekcja archeologii eksperymentalnej. W 2018 r. zrealizowała na Majówce Archeologicznej w Biskupinie projekt dotyczący obrządku pogrzebowego kultury łużyckiej. Koła naukowe zaangażowane są, przy wsparciu pracowników IAiE w organizację konferencji naukowych. Przykładowo w 2019 r. Studenckie Koło Naukowe Archeologii Śródziemnomorskiej zorganizowało międzynarodowe Pomorskie Sympozjum Antyczne „Combat at the Sea in the Ancient World”. Materiały z tej konferencji ukażą się w książce *Ships and Navies in Antiquity* (Wydawnictwo UG). Zawarte w niej są m. in. dwa artykuły autorstwa studentów archeologii UG. Natomiast w 2015 roku KNSA zorganizowało m. in. konferencję „Kontakty interregionalne w basenie Morza Bałtyckiego na przestrzeni dziejów” i której publikacja książkowa (wraz z 3 artykułami autorstwa naszych studentów) ukazała się w 2019 roku.

Pracownicy Instytutu pomagają także studentom w działalności popularyzującej archeologię, m.in. w ramach projektu *Archeology Live&Online* czy własnych projektów dydaktycznych, jak np.

realizowanych w szkołach podstawowych projekt *Zostań archeoludkiem* finansowany ze środków Komisji Projakościowej WH.

Studenci archeologii aktywnie uczestniczą w Bałtyckim Festiwalu Nauki, festiwalu ScienceCom w Gdyni czy Uniwersalnej Strefie Nauki w Galerii Bałtyckiej w Gdańsku.

c. we wchodzeniu na rynek pracy lub kontynuowaniu edukacji

Absolwenci studiów magisterskich mają możliwość kontynuowania edukacji w ramach Szkoły Doktorskiej UG. Obecnie oferuje ona jedno miejsce rocznie dla absolwenta kierunku *Archeologia*. Nasi absolwenci podejmują także studia doktoranckie na innych uczelniach. Studia na kierunku *Archeologia* przygotowują przede wszystkim do pracy w wyuczonym zawodzie (por. pkt. 1.3 i 1.4).

Na UG działa centralne Biuro Karier oferujące pośrednictwo pracy, indywidualne i grupowe doradztwo zawodowe, szkolenia, coaching, warsztaty oraz targi pracy. Ze względu na specyfikę rynku pracy dla archeologa jego przydatność dla studentów i absolwentów naszego kierunku zainteresowanych karierą w wyuczonym zawodzie jest jednak ograniczona.

d. aktywności studentów: sportowej, artystycznej, organizacyjnej, w zakresie przedsiębiorczości

Wsparcie sportowej aktywności studentów oferuje Akademicki Związek Sportowy, który umożliwia wybór z ponad 20 sekcji. Organizuje on także obozy sportowe, np. coroczne obozy narciarskie. Działalność kulturalną umożliwia Akademickie Centrum Kultury UG „Alternator”, skupiające kilkanaście grup z różnych dziedzin: muzyki, tańca, filmu, teatru, literatury. Jest ono także organizatorem Alter Projektu – konkursu na finansowanie studenckich projektów z dziedziny kultury. Koła naukowe studentów Archeologii (KNSA oraz SKNAŚ), aktywnie wspierane przez kadrę IAiE, chętnie angażują się w różne wydarzenia edukacyjno-rozrywkowe, takie jak Europejskie Dni Dziedzictwa, Noc Muzeów, Majówka z Archeologią, Weekend z Archeologią. Organizują liczne twórcze warsztaty, np. garncarskie, barwiarские, kaletnicze, pisma klinowego. Wiele z tych inicjatyw finansowanych było ze środków Komisji Projakościowej WH UG oraz Komisji ds. Podziału Środków Parlamentu Studentów UG. Te i inne aktywności stwarzają zarazem dobre warunki do rozwijania kompetencji organizacyjnych i poznawania podstaw przedsiębiorczości.

8.4.systemu motywowania studentów do osiągnięcia lepszych wyników w nauce oraz działalności naukowej oraz sposobów wsparcia studentów wybitnych

Formy motywacji studentów do osiągnięcia lepszych wyników w nauce to m. in. przewidziane w *Regulaminie Studiów UG* (Rozdział 11) nagrody i wyróżnienia:

- nagroda Rektora -otrzymała ją w roku akademickim 2018/2019 jedna studentka archeologii;
- medal UG nadawany *Uchwałą Senatu UG* na wniosek Dziekana – dotychczas żaden ze studentów archeologii go nie otrzymał;
- pochwała dziekana wyrażona w formie pisemnej – również dotychczas nie stosowana w odniesieniu do studentów archeologii;
- nagrody ustanawiane przez instytucje państwowe i samorządowe, towarzystwa naukowe, organizacje społeczne oraz fundacje. Są to np. Stypendium Marszałka Województwa Pomorskiego (4 stypendia w latach 2015-2020), Stypendium Prezydenta Miasta Gdańska (1 osoba), Stypendium Prezydenta Miasta Gdyni (2 stypendia). Ponadto w IAiE corocznie odbywa się konkurs na najlepszą pracę magisterską z zakresu archeologii i etnologii. Formą motywacji jest też stypendium Rektora, które można otrzymać za uzyskaną wysoką średnią ocen lub wybitne osiągnięcia. Stypendium to corocznie dostaje kilkunastu studentów archeologii (por. tabela pkt. 8.1.). Ponadto na UG istnieje możliwość indywidualnej organizacji studiów z opieką naukową (*Regulamin studiów UG*, Rozdział 6), z której nie korzystał dotychczas żaden student archeologii. Pracownicy IAiE wspierają studentów i zachęcają ich do udziału w projektach badawczych, konferencjach czy publikacjach naukowych (zob. pkt. 8.3)

8.5.sposobów informowania studentów o systemie wsparcia, w tym pomocy materialnej

Informacje o pomocy stypendialnej umieszczone są na tablicach ogłoszeń w dziekanacie oraz na stronie internetowej UG oraz WH, które odsyłają zainteresowanych na stronę Centrum Obsługi Stypendialnej Studentów i Doktorantów. Można tam znaleźć szczegółowe informacje o kryteriach przyznawania pomocy, wymaganych dokumentach, w tym formularze wniosków.

Ogłoszenia o innych stypendiach i nagrodach zamieszczane są na stronie internetowej UG oraz WH.

8.6.sposobu rozstrzygania skarg i rozpatrywania wniosków zgłaszanych przez studentów oraz jego skuteczności

Studenci mają kilka możliwości zgłaszania skarg i wniosków, o czym informowani są na spotkaniach inauguracyjnych dla studentów I roku. Pierwszą instancją jest opiekun roku, którym jest jeden z pracowników IAiE, powoływany na cały cykl kształcenia. Opiekun pomaga i pośredniczy w kontaktach studentów z władzami na szczeblu Instytutu i Wydziału. W sprawach dotyczących całego roku przedstawicielem studentów jest wybrany spośród nich, starosta. Studenci mogą zgłaszać swoje uwagi i postulaty podczas cyklicznych zebrań z Dyrekcją IAiE. I tak np. w 2016 r. w wyniku uwag krytycznych studentów I roku SSL studiów licencjackich zmieniono wykładowcę prowadzącego zajęcia z geomorfologii. Możliwość wyrażenia anonimowej opinii dają też przeprowadzane co semestr ankiety. Ponadto studenci mogą zwrócić się z podaniem na piśmie do władz IAiE lub do Prodziekana ds. Studenckich i Kształcenia. Każde takie pismo podlega indywidualnemu rozpatrzeniu i uzyskuje pisemną odpowiedź. W okresie 2015-2020 żaden student archeologii nie złożył pisemnej skargi.

8.7.zakresu, poziomu i skuteczności systemu obsługi administracyjnej studentów, w tym kwalifikacji kadry wspierającej proces kształcenia

Podstawową obsługę administracyjną studentów archeologii prowadzi dziekanat. Jest on czynny dla studentów w następujących terminach: wtorki, godz. 8.00-11.00, środy, godz. 10.30-14.30, czwartki, godz. 10.00-13.00, piątki, godz. 10.00-13.00. W roku akademickim 2020/2021, ze względu na zagrożenie wirusem SARS-CoV-2, wizyta możliwa jest po wcześniejszym umówieniu mailowym lub telefonicznym. Tryb pracy dziekanatu jest dopasowywany do potrzeb studentów wyrażanych w corocznych ankietach. Sprawy socjalne prowadzone są na poziomie centralnym przez Centrum Obsługi Stypendialnej Studentów i Doktorantów. Sekretariat IAiE, znajdujący się w siedzibie Instytutu, zajmuje się harmonogramem studiów, nadzorem nad sylabusami, przydziałem studentów do grup zajęciowych oraz udziela na bieżąco informacji oraz pomocy w zakresie spraw administracyjnych. Jest on otwarty dla studentów codziennie w godz. 10.00-13.00.

8.8.działań informacyjnych i edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa studentów, przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy, zasad reagowania w przypadku zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, dyskryminacji i przemocy wobec studentów, jak również pomocy jej ofiarom

Wszyscy studenci UG na początku studiów przechodzą obowiązkowy, kończący się zaliczeniem, kurs BHP. Kursy takie regularnie odbywają też wszyscy pracownicy UG, którzy znają zasady reagowania w przypadku zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa. Ponadto w budynkach UG odbywają się corocznie próbne alarmy przeciwpożarowe połączone z ewakuacją wszystkich przebywających w nich osób.

Zgodnie z *Regulaminem odbywania studenckich praktyk* obowiązkowych w Instytucie Archeologii i Etnologii Uniwersytetu Gdańskiego uczelnia zapewnia ubezpieczenie NNW wszystkim studentom realizującym obowiązkowe praktyki poza miejscem zamieszkania. W przypadku stażu lub wyjazdu

indywidualnego posiadanie takiego ubezpieczenia, którego koszty ponosi student, jest warunkiem uzyskania zgody Dziekana na jego realizację.

Całością zadań związanych z zarządzaniem ryzykiem i bezpieczeństwem zajmuje się Biuro Ryzyka i Bezpieczeństwa UG. Można do niego zgłaszać przypadki agresji i dyskryminacji. Informacja o działalności biura dostępna jest na stronie internetowej UG. Do tej pory żaden ze studentów archeologii nie był ofiarą przemocy czy dyskryminacji.

8.9. współpracy z samorządem studentów i organizacjami studenckimi

Już na początku studiów na zajęciach inauguracyjnych oraz w *Niezbędniku Studenta*, zamieszczonym na stronie Wydziału, studenci informowani są o działalności Samorządu Studentów i Parlamentu Studentów UG, który organizuje m. in. szkolenia z praw i obowiązków studenta UG. Studenci archeologii nie wykazują dużego zaangażowania w działalność Samorządu Studentów UG. Nie są członkami Prezydium Parlamentu Studentów UG, ani Komisji ds. podziału środków Parlamentu Studenckiego UG. Nie mają przedstawicieli w Wydziałowej Radzie Samorządu, zaś w Wydziałowej Komisji Stypendialnej (działającej do 2019 r.) tylko jedna osoba reprezentowała studentów archeologii w 2017 r. Jedną studentką archeologii jest członkiem Rady Dziekana Wydziału Historycznego oraz członkiem Rady Programowej Archeologii.

Na kierunku *Archeologia* prężnie działają i współpracują ze sobą dwa koła naukowe: Koło Naukowe Studentów Archeologii UG oraz Studenckie Koło Naukowe Archeologii Śródziemnomorskiej UG. Oba skutecznie pozyskują środki finansowe na działalność obejmującą m. in. wykłady, konferencje, warsztaty czy wyjazdy dydaktyczne. Koła naukowe mają swoich opiekunów (KNSA - dr J. Dąbal i SKNAŚ - Prof. N. Sekunda). Mogą też liczyć na pomoc pozostałych pracowników Instytutu i Wydziału. Koła naukowe mają swoje odrębne pomieszczenie w siedzibie IAiE.

8.10. sposobów, częstości i zakresu monitorowania, oceny i doskonalenia systemu wsparcia oraz motywowania studentów, jak również oceny kadry wspierającej proces kształcenia, a także udziału w ocenie różnych grup interesariuszy, w tym studentów

Formą monitorowania systemu wsparcia i motywowania studentów oraz oceny kadry wspierającej proces kształcenia jest system ankietyzacji zajęć. Studenci mają możliwość wypełnienia ankiet z wybranych zajęć w każdym semestrze. Do semestru zimowego 2019/2020 ankieta miała formę papierową i oprócz pytań dotyczących samych zajęć i ich prowadzących zawierała również pytania dotyczące funkcjonowania sekretariatów i dziekanatu oraz obsługi studentów. Studenci chętnie korzystali z tej możliwości wyrażani opinii. Wszystkie uwagi i postulaty były analizowane i w miarę możliwości uwzględniane, np. dopasowanie godzin pracy dziekanatu do propozycji studentów. W semestrze letnim w związku z realizacją dydaktyki w trybie zdalnym, ankiety miały formę elektroniczną.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

9.1. zakres, sposobów zapewnienia aktualności i zgodności z potrzebami różnych grup odbiorców, w tym przyszłych i obecnych studentów, udostępnianej publicznie informacji o warunkach przyjęć na studia, programie studiów, jego realizacji i osiągniętych wynikach

Informacje związane z rekrutacją na studia na Uniwersytet Gdański (studia licencjackie, magisterskie, szkoły doktorskie i studia podyplomowe) dostępne są na ogólnouczelnianej stronie internetowej: <https://ug.edu.pl/rekrutacja>. Znajdują się tam m.in. opisy kierunków, etapów i terminów rekrutacji, informacje o wymaganych dokumentach i opłatach.

Publiczny dostęp do informacji o zasadach rekrutacji, programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach oraz aktualne plany zajęć, jak i *Regulamin studiów UG* zamieszczone są na

stronie internetowej Wydziału Historycznego (<https://historia.ug.edu.pl>), będącej częścią struktury strony internetowej Uczelni. W zakładce *Niezbędnik studenta* przedstawione są studentom pierwszego roku w przystępny sposób najważniejsze kwestie dotyczące studiów. Informacje dotyczące spraw bieżących, przyporządkowanie do grup zajęciowych, a także sylabusy i indeksy elektroniczne zamieszczone są na Portalu Studenta. Na stronie internetowej Instytutu Archeologii i Etnologii Uniwersytetu

Gdańskiego (https://historia.ug.edu.pl/wydzial/struktura_wydzialu_0/instytut_archeologii_i_etnologii) oraz na profilu Facebook znajdują się aktualności i ogłoszenia, informacje o działalności naukowej i badaniach terenowych oraz materiały prezentujące archeologię UG, jak również komunikaty anonsujące wydarzenia mogące zainteresować przyszłych i obecnych studentów archeologii. Na stronie internetowej IAiE można też znaleźć informacje dotyczące aktywności studentów w kołach naukowych.

Ponadto informacje dla studentów ogłaszane są w tradycyjnej formie papierowej na tablicy ogłoszeń znajdującej się blisko sekretariatu IAiE. Sekretariat odgrywa ważną rolę w upublicznianiu informacji, aktualizując na bieżąco ogłoszenia.

Publiczny dostęp do informacji prowadzony jest także poprzez rozprowadzanie ulotek i folderów z informacjami o kierunku *Archeologia* dla kandydatów na studia podczas Targów Akademia czy też Dni Otwartych na WH.

9.2. sposobów, częstości i zakresu oceny publicznego dostępu do informacji, udziału w ocenie różnych grup interesariuszy, w tym studentów, a także skuteczności działań doskonalących w tym zakresie

Na Wydziale Historycznym UG nie wprowadzono metody pomiaru oceny publicznego dostępu do informacji. Jest ona wyrażana jedynie poprzez opinie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych przekazywane indywidualnie nauczycielom akademickim, bądź bezpośrednio władzom Wydziału albo zgłaszane są do sekretariatu IAiE.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

10.1. sposobów sprawowania nadzoru merytorycznego, organizacyjnego i administracyjnego nad kierunkiem studiów, kompetencji i zakresu odpowiedzialności osób odpowiedzialnych za kierunek, w tym kompetencje i zakres odpowiedzialności w zakresie ewaluacji i doskonalenia jakości kształcenia na kierunku

W celu osiągnięcia wysokiej jakości kształcenia w Uniwersytecie Gdańskim przyjęto Wewnętrzny System Jakości Kształcenia UG, obejmujący wszystkie formy i rodzaje studiów, na wszystkich poziomach kształcenia (*Uchwała nr 76/09 Senatu UG* oraz *Zarządzenie nr 93/R/16 Rektora UG z zm.*). Do koordynacji prac w ramach Systemu Jakości Kształcenia Uniwersytetu Gdańskiego na poziomie Uczelni został powołany przez Rektora Uczelni Zespół do spraw Zapewniania Jakości Kształcenia (*Zarządzenie nr 98/R/10 Rektora UG ze zm.*). Za funkcjonowanie i modyfikacje Systemu Jakości Kształcenia UG odpowiada Prorektor ds. Kształcenia. Natomiast na poziomie wydziałów odpowiedzialni są Dziekani i kierownicy jednostek. Mogą oni powołać pełnomocników lub wydziałowy zespół do spraw zapewniania jakości kształcenia.

Szczegółowe zestawienie aktów prawnych regulujących i organizujących jakość kształcenia w UG obejmuje:

1. Uchwałę i Zarządzenie dotyczące Wewnętrznego Systemu Jakości Kształcenia UG
-*Uchwała Senatu Uniwersytetu Gdańskiego 76/09 w sprawie wprowadzenia wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia (ze zm.);*

- Zarządzenie Rektora Uniwersytetu Gdańskiego nr 93/R/16 w sprawie zasad funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia na UG (ze zm.)*
2. Zarządzenie w sprawie Uczelnianego oraz Wydziałowych Zespołów do spraw Zapewniania Jakości Kształcenia
-Zarządzenie Rektora Uniwersytetu Gdańskiego nr 98/R/10 w sprawie powołania składu Uczelnianego Zespołu do spraw Zapewniania Jakości Kształcenia na kadencję 2016-2020 (ze zm.)
  3. Zarządzenie dotyczące weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia
- Zarządzenie Rektora Uniwersytetu Gdańskiego nr 50/R/15 w sprawie weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia
  4. Uchwały dotyczące ewaluacji zajęć, programów kształcenia, planów studiów
-Uchwała Senatu Uniwersytetu Gdańskiego nr 77/14 w sprawie wytycznych dla rad wydziałów dotyczących uchwalania programów kształcenia i planów studiów (kursów dokształcających, szkoleń) na studiach podyplomowych, kursach dokształcających i szkoleniach (ze zm.)
-Uchwała Senatu Uniwersytetu Gdańskiego nr 28/14 w sprawie ustalenia wytycznych dla rad podstawowych jednostek dotyczących uchwalania programów i planów studiów doktoranckich oraz oceny ich realizacji, zgodnie z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego
  5. Zarządzenie dotyczące oceny okresowej nauczycieli akademickich
-Zarządzenie Rektora Uniwersytetu Gdańskiego nr 16/R/16 w sprawie trybu oceny okresowej nauczycieli akademickich w UG
  6. Zarządzenia dotyczące postępowanie z pracami dyplomowymi
-Zarządzenie Rektora Uniwersytetu Gdańskiego nr 70/R/15 w sprawie postępowania z pracami dyplomowymi studentów UG (ze zm.)
-Zarządzenie Rektora Uniwersytetu Gdańskiego nr 1/R/14 w sprawie zasad prowadzenia Księgi dyplomów oraz poświadczania odbioru dyplomów ukończenia studiów wyższych na UG (ze zm.)
-Zarządzenie Rektora Uniwersytetu Gdańskiego nr 103/R/14 w sprawie gromadzenia i przechowywania dokumentacji potwierdzającej osiągnięcie założonych efektów kształcenia
  7. Zarządzenie dotyczące organizacji praktyk studenckich
-Zarządzenie Rektora Uniwersytetu Gdańskiego nr 98/R/13 w sprawie organizacji i finansowania praktyk studenckich w UG (ze zm.)
  8. Zarządzenie dotyczące monitorowanie losów absolwentów
-Zarządzenie Rektora Uniwersytetu Gdańskiego nr 6/R/15 w sprawie badania losów zawodowych absolwentów UG
  9. Uchwała dotycząca organizacji potwierdzanie efektów uczenia się
-Uchwała nr 28/15 Senatu Uniwersytetu Gdańskiego z dnia 26 marca 2015 roku w sprawie organizacji potwierdzania efektów uczenia się (ze zm.)
  10. Zarządzenie w sprawie wzoru opisu przedmiotu obowiązującego w UG
-Zarządzenie Rektora Uniwersytetu Gdańskiego nr 98/R/14 w sprawie wzoru opisu przedmiotu (sylabusu) obowiązującego w UG
  11. Statut Uniwersytetu Gdańskiego i Regulamin Studiów Uniwersytetu Gdańskiego (ze zm.)

Na kierunku *Archeologia* nadzór merytoryczny, organizacyjny oraz administracyjny jest sprawowany przez Dziekana WH, który odpowiada za realizację strategii Wydziału i jego misji naukowo-dydaktycznej. Dziekan poprzez zarządzenia reguluje organizację kształcenia oraz ustala terminarz związany z dydaktyką. Przy Dziekanie działa Rada powołana przez Uniwersytet, która m.in. opiniuje i uchwała zasady prowadzenia procesu dydaktycznego zgodnego z przepisami i ustawami (proponowane przez Rady Dyscyplin plany i programy studiów oraz efekty uczenia się ustalane dla

poszczególnych kierunków). Na Wydziale powołane są dwa zespoły monitorujące system jakości kształcenia studentów: Wydziałowy Zespół ds. Zapewniania Jakości Kształcenia (*Zarządzenie nr 3/16 Dziekana Wydziału Historycznego z dnia 10 listopada 2016 r.*) oraz Wydziałowy Zespół ds. Oceny Jakości Kształcenia (*Zarządzenie nr 2/16 Dziekana Wydziału Historycznego z dnia 10 listopada 2016 r.*). W nadzorze nad jakością kształcenia na kierunku *Archeologia* uczestniczą też dyrekcja IAIe, Rada Dyscypliny Archeologia oraz Rada Programowa Archeologii, którą zgodnie z § 75 *Statutu UG* powołuje dziekan WH. Rada Programowa dokonuje przeglądów procesu kształcenia. Sprawozdania są corocznie przekazywane do WZZJK i Prodziekanowi ds. Studenckich i Kształcenia WH. Zbiorcze wydziałowe zestawienie dotyczące jakości kształcenia stanowi jeden z elementów informacji o działaniach pro jakościowych, które co roku przedstawia Senatowi UG Prorektor ds. Kształcenia.

10.2. zasad projektowania, dokonywania zmian i zatwierdzania programu studiów

Projektowaniem programu studiów, jego modyfikacjami i dostosowywaniem do aktualnych przepisów zajmuje się Rada Programowa Archeologii. Wcześniej takie zadania miała Rada Naukowa Instytutu. Rada Programowa składa się z 5 osób (3 pracowników, 1 studenta oraz 1 przedstawiciela otoczenia społeczno-gospodarczego) i zbiera się raz w roku. Członkowie Rady opracowują przede wszystkim opisy efektów uczenia się dla każdego z przedmiotów oferowanych na kierunku *Archeologia*, zgodności przypisanych im punktów ECTS z założeniami oraz formą zajęć, analizują proces walidacji zakładanych efektów uczenia się oraz formułują wnioski z badań ankietowych studentów oraz opinii interesariuszy zewnętrznych.

10.3. sposobów i zakresu bieżącego monitorowania oraz okresowego przeglądu programu studiów na ocenianym kierunku oraz źródeł informacji wykorzystywanych w tych procesach

Program studiów podlega corocznemu przeglądowi (najczęściej w okresie poprzedzającym rozpoczęcie nowego roku akademickiego). Analizy dokonywane są przez zespoły odpowiedzialne za kształt programu studiów (dyrekcję IAIe, Radę Programową Archeologii i Radę Dyscypliny Archeologia), a następnie omawiane na zebraniach wszystkich pracowników Instytutu realizujących kształcenie na kierunku *Archeologia*. Istotną przesłanką dla analiz i korekt programu są wyniki ankiet studenckich oceniających zajęcia dydaktyczne. W roku 2019 dokonano m.in. korekty zajęć z zakresu technik i narzędzi cyfrowych (istotny okazał się tu element konsultacji z partnerami zewnętrznymi w ramach Rady Programowej oraz głos przedstawicieli studentów).

Dodatkowym istotnym elementem systemu poprawy jakości kształcenia są informacje zwrotne od samych studentów, co jest możliwe dzięki anonimowym ankietom, które corocznie wypełniają. Oprócz odpowiedzi na pytania odnoszące się do konkretnych elementów dydaktyki oraz oceny nauczyciela akademickiego, dają one możliwość umieszczenia przez studenta dodatkowych uwag w formie opisowej. Do dokonywania ocen uprawnieni są wszyscy studenci, uczęszczający na dane zajęcia. Koordynacja i nadzorowanie procesu oceny zajęć dydaktycznych oraz przygotowanie rocznego raportu podsumowującego wyniki ankiet są zadaniem realizowanym przez jednego z pracowników IAIe. Ankiety są przeprowadzane w formie papierowej w każdym roku akademickim zarówno w semestrze zimowym, jak i letnim. Wyjątkowo w semestrze letnim roku akademickim 2019/2020 ankiety wypełniono elektronicznie w związku ze zdalnym trybem nauczania, wynikającym z zagrożenia zakażeniem wirusem Sars-Cov-2. Przykładowo w roku akademickim 2019/2020 ankiety wypełniono na 16 zajęciach (łącznie 182 ankiety). Wyniki ankiet i wyrażone w nich opinie studentów brane są pod uwagę przy monitorowaniu i doskonaleniu programu kształcenia. Są one omawiane na spotkaniach pracowników naukowo-dydaktycznych z władzami instytutu i są przedstawione Dziekanowi.

Ponadto studenci mają możliwość zgłaszania w formie mailowej uwag o jakości kształcenia za pośrednictwem formularza zamieszczonego na stronie internetowej Wydziału Historycznego.

10.4.sposobów oceny osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów ocenianego kierunku, z uwzględnieniem poszczególnych etapów kształcenia, jego zakończenia oraz przydatności efektów uczenia się na rynku pracy lub w dalszej edukacji, jak też wykorzystania wyników tej oceny w doskonaleniu programu studiów

Ocenę osiągnięcia przez studenta zakładanych efektów uczenia się dokonuje nauczyciel akademicki prowadzący dany przedmiot poprzez weryfikację przypisanych do sylabusu zakładanych efektów z uzyskanymi rzeczywistymi wynikami. System oceniania postępów w nauce zgodny jest z zasadami studiów określonymi w *Regulaminie Studiów* w UG. Najczęstszymi formami weryfikującymi i pozwalającymi ocenić realizację efektów kształcenia są: egzaminy pisemne i ustne, przygotowywane samodzielnie prace pisemne, multimedialne prezentacje przygotowywane indywidualnie lub grupowo, wypowiedzi ustne oraz aktywność w dyskusji, zadania wykonywane w grupie, zarówno w trakcie zajęć z nauczycielem akademickim, jak i w trakcie czasu przeznaczanego na pracę własną studenta. Ponadto istotna jest ocena postępów przygotowania prac dyplomowych, analiza wyników badań przygotowanych na jej potrzeby oraz recenzja i egzamin dyplomowy (obrona prac licencjackich i magisterskich). Ponadto studenci w drodze semestralnych ankiet mogą sami ocenić poziom jakości kształcenia, zaangażowanie pracowników w proces dydaktyczny i zgłaszać ewentualne uwagi mające służyć korekcie i poprawie kształcenia.

Uzyskane w toku studiowania efekty uczenia się są przydatne w pracy zawodowej lub w dalszej edukacji (np. na studiach 2 stopnia lub w Szkole Doktorskiej). Umiejętność samodzielnego analizowania, pozyskiwania informacji i rozwinięte kompetencje społeczne pozwalają odnaleźć się absolwentom na współczesnym rynku pracy w wyuczonym zawodzie archeologa oraz poza nim. Umożliwiają też kontynuację i pogłębiony rozwój zainteresowań naukowych, zarówno w zakresie archeologii, jak też dają podstawy do rozwoju naukowego w dziedzinach pokrewnych (np. historia, antropologia kulturowa).

10.5.zakresu, form udziału i wpływu interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów, i interesariuszy zewnętrznych na doskonalenie i realizację programu studiów

Zarówno pracownicy, jak i studenci mogą bezpośrednio uczestniczyć w procesie doskonalenia kształcenia na kierunku *Archeologia*. Jest to istotny element wpływu interesariuszy wewnętrznych w funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewniania jakości procesu dydaktycznego i właściwej realizacji programu studiów. Mają oni możliwość zgłaszania postulatów dotyczących jakości procesu kształcenia, poprzez swoich przedstawicieli uczestniczących w posiedzeniach Rady Programowej (pracownicy i studenci) i Rady Dyscypliny (pracownicy, np. przedstawiciel adiunktów). Mogą także zgłaszać swoje uwagi poprzez bezpośredni kontakt z nauczycielem akademickim lub – w przypadku pracowników - kierownikom zakładów albo dyrekcji Instytutu. Studenci mają możliwość indywidualnego kontaktu z nauczycielem akademickim podczas obowiązkowych dyżurów pracowników naukowo-dydaktycznych (w wymiarze dwóch godzin tygodniowo).

Pracownicy oraz studenci mogą przedstawiać swoje uwagi na temat jakości procesu kształcenia także podczas posiedzeń Rady Dziekana, w której mają swoich przedstawicieli. W skład obecnej Rady Dziekana wchodzi grupa reprezentująca studentów i doktorantów WH.

Postulaty dotyczące spraw organizacji dydaktyki i jakości pracy administracyjnej Instytutu oraz dziekanatu mogą być zgłaszane przez każdego pracownika i studenta bezpośrednio dyrekcji IAiE lub Prodziekanowi WH ds. Studenckich i Kształcenia. Efektywność wpływu studentów na doskonalenie programu kształcenia zależy przede wszystkim od ich zaangażowania.

W celu zapewnienia wysokiej jakości kształcenia na kierunku archeologia dostosowanego do wymagań współczesnego rynku pracy oraz w doskonalenie programu studiów, włączani są przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego reprezentujący podmioty związane z archeologią (por. pkt. 6.1).

10.6.sposobów wykorzystania wyników zewnętrznych ocen jakości kształcenia i sformułowanych zaleceń w doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku

Ostatnia ocena kierunku *Archeologia* w IAIe UG została przeprowadzona w 2015 roku. Komisja PKA pozytywnie oceniła jakość badań naukowych oraz proces kształcenia studentów archeologii. Uchwała nr 213/2015 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 9 kwietnia 2015 r. zawiera kilka uwag, które wykorzystano w IAIe wprowadzając niezbędne korekty (por. Część III, Załącznik 2, cz.1, dokument 5 - na płycie CD).